

Zicht op zaalvoetbal

Een onderzoek naar huidige, vroegere en potentiële spelers

in opdracht van Koninklijke Nederlandse Voetbalbond

Remko van den Dool
David Romijn

© *W.J.H. Mulier Instituut*
's-Hertogenbosch, 3 september 2010

*W.J.H. Mulier Instituut
Centrum voor sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek*

*Postbus 188
5201 AD 's-Hertogenbosch*

*t 073-6126401
f 073-6126413
e info@mulierinstituut.nl
i www.mulierinstituut.nl*

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
1.1	Methode van onderzoek	5
1.2	Leeswijzer	6
2.	Beschrijving groepen	7
2.1	Participatie over de jaren	7
2.2	Eigenschappen voetballers	10
2.3	Eigenschappen zaalvoetballers	11
3.	Kenmerken Zaalvoetbal	19
3.1	Kennismaking	19
3.2	Frequentie deelname	20
3.3	Deelnamevormen	22
3.4	Competitievorm	24
4.	Speelmomenten	31
4.1	Huidig	31
4.2	Voorkeur speelmoment	31
4.3	Tevredenheid speelmoment	32
5.	Motivatie	35
5.1	Beeldvorming en beweegredenen	35
5.2	Toekomst	40
6.	Conclusies en aanbevelingen	43
6.1	Bevindingen	43
6.2	Aanbevelingen	46
	Bijlage 1. Onderzoeksverantwoording	49
	Bevolkingsonderzoek	49
	KNVB-mailing zaalvoetballeden	51
	Aanvullend Voorzieningengebruik Onderzoek (AVO)	52
	Bijlage 2. Aanvullende tabellen	54
	Bijlage 3. Matrix typering zaalvoetballers	56

1. Inleiding

1.1 Methode van onderzoek

Er is de afgelopen jaren een veelvoud aan onderzoeken, rapporten en nota's verschenen met betrekking tot de structuur en positie van (onderdelen van) het zaalvoetbal in Nederland. Deze gaan zowel over de organisatie van zaalvoetbal op het gebied van de sport zelf alsmede de manier waarop deze door de KNVB wordt georganiseerd. Het ontbreekt de KNVB echter aan een gedegen inzicht in het profiel van de (potentieel geïnteresseerde) zaalvoetballers in Nederland en hun behoeften ten aanzien van de beoefening van de zaalvoetbalsport.

Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoek kan worden omschreven als:

Het inzichtelijk maken van het profiel en de behoeften van de huidige zaalvoetballers en in zaalvoetbal geïnteresseerde Nederlanders, resulterend in de formulering van een aantal (sub)doelgroepen voor toekomstige marktwerking door de KNVB.

De resultaten van het onderzoek maken het voor de KNVB mogelijk om verschillende (potentieel) geïnteresseerde doelgroepen voor het zaalvoetbal te identificeren, het profiel van deze groepen te bestuderen en de overeenkomsten en verschillen tussen deze groepen vast te stellen. Dit alles met als doel om beleid en zaalvoetbalaanbod te ontwikkelen voor de geïdentificeerde doelgroepen.

Onderzoeksvragen

De belangrijkste vragen voortkomend uit de doelstelling luiden als volgt:

- Hoe vindt de huidige voetbalbeoefening (veld en/of zaal) plaats?
- Vindt deze voetbalbeoefening plaats in KNVB verband? (veld en/of zaal)
- Is de zaalvoetbalbeoefening te typeren als recreatief of prestatief?
- Wat zijn de belangrijkste redenen/motieven om wel of juist niet te zaalvoetballen?
- Welke andere sporten worden beoefend naast (zaal)voetbal?
- Wat zijn de belangrijkste motieven om te sporten?
- Hoe ziet de sport/voetballoopbaan van huidige zaalvoetballers er uit?
- Wat zijn de belangrijkste motieven om te starten/stoppen met zaalvoetbal?
- Wat is de frequentie van de zaalvoetbalparticipatie? (huidig en gewenst)
- Welke dagen en tijdstippen wordt zaalvoetbal beoefend? (huidig en gewenst)
- In welk sociaal-organisatorisch verband wordt zaalvoetbal beoefend? (huidig en gewenst)
- Aan wat voor type zaalvoetbalactiviteiten (competitie, toernooi, etc.) wordt er deelgenomen? (huidig en gewenst)
- Welke kosten (lidmaatschappen, deelname gelden) zijn er verbonden aan de zaalvoetbalbeoefening? (huidig en gewenst)
- Aan welke voorwaarden moet zaalvoetbalaanbod voldoen om interessant te zijn?
- Verwacht men in de toekomst te gaan/blijven zaalvoetballen? Waarom wel/niet?

Doelgroepen

Bij de analyse van de resultaten maken wij onderscheid naar:

- Doelgroepen in jaren: 6-12, 13-18, 19-25, 26-35, 36-45 en 45 jaar e.o.;
- Andere sociaal-demografische kenmerken dan leeftijd;
- KNVB districten en/of regio's;
- Wijze van zaalvoetbalparticipatie.

Onderdelen analyse en onderzoek

Op de volgende (deel)onderzoeken zijn de resultaten van dit rapport gebaseerd:

- *De AVO-analyse*
Het AVO onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau heeft een representatieve groep Nederlanders vanaf 1979 om de vier jaar gevraagd naar hun sportdeelname. De laatste meting vond in 2007 plaats. De gegevens uit deze onderzoeken zijn gebruikt om een trendanalyse te maken van de participatie in zaalvoetbal.
- *Bevolkingsonderzoek*
Dit onderzoek is in februari en maart 2010 uitgevoerd met een representatief internet-panel van GfK PanelServices. In eerste instantie bestond het onderzoek uit een inventarisatie aan welke vormen van voetbal de respondenten ooit hebben deelgenomen. Vervolgens is gepeild welke interesse zij in het spelen van zaalvoetbal hebben. Met deze inventarisatie zijn drie groepen gevormd: huidige, potentiële en voormalige zaalvoetballers. Deze groepen hebben een paar weken na deze inventarisatie een uitgebreide vragenlijst met gedetailleerde vragen over zaalvoetbal beantwoord. De vragen hadden betrekking op de huidige speelwijze, wensen, speelmotivatie en het beeld van zaalvoetbal als sport.
- *KNVB mailing zaalvoetballeden*
De onderzoeksgroep bestaat uit een door de voetbalbond benaderde groep KNVB-zaalvoetballeden. Daarbij is gebruik gemaakt van de internetvragen van het hiervoor genoemde onderzoek (uitgebreide vragenlijst Bevolkingsonderzoek). Door dezelfde vragen voor te leggen is een extra vergelijkingsgroep ontstaan voor de rapportage. Hiermee is inzicht verkregen in de specifieke groep zaalvoetballers die via een vereniging bij de bond voetbalt.

In de bijlage onderzoeksverantwoording zijn de details van de onderzoeken na te lezen.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk twee schetst hoe de participatie van zaalvoetbal in Nederland er uit ziet. Daarin worden ook de analysegroepen beschreven. Hoofdstuk drie gaat in op de kenmerken van de speelwijze van zaalvoetbal. De huidige en de gewenste speelmomenten zullen in hoofdstuk vier aan bod komen. De redenen om juist wel of niet te zaalvoetballen worden in het vijfde hoofdstuk besproken. In het slothoofdstuk volgen de samenvatting en de conclusies. Een separate bijlage is beschikbaar waarin de resultaten van alle vragen zijn opgenomen in tabelvorm.

Onder tabellen en figuren is steeds de externe bron vermeld. Daar waar de bron niet vermeld is, is gebruik gemaakt van het bevolkingsonderzoek (inclusief de mailing via de KNVB).

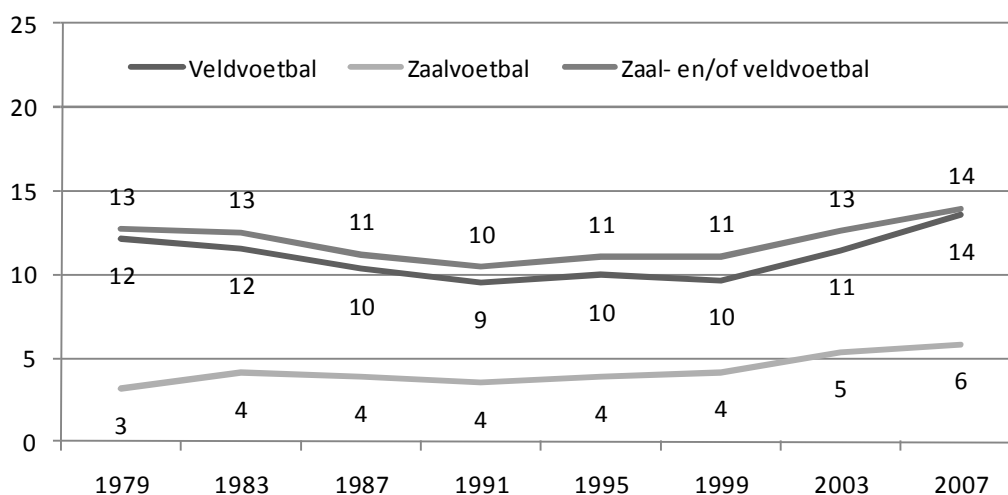
2. Beschrijving groepen

Met bijna 1,2 miljoen leden is de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond de grootste sportbond van ons land. Los van deze leden spelen ook niet-leden volop voetbal: alleen tegen een muurtje trappen, tijdens een bedrijventoernooi in een zaal of in ander verband. Dit hoofdstuk gaat met name in op de zaal- en veldvoetballers.

2.1 Participatie over de jaren

Uit de trendanalyse op basis van AVO¹ onderzoeken (figuur 2.1) blijkt dat het percentage Nederlanders dat in 2007 voetbalt² in vergelijking met 1979 nauwelijks toegenomen is. Het aandeel voetballers op het totaal van de bevolking steeg van 13 naar 14 procent. Daarbij is het van belang om te vermelden dat in de jaren '90 dit aandeel een stuk lager lag en ongeveer een tiende van de bevolking voetbalde. Opvallender is dat het percentage van de Nederlanders dat aan zaalvoetbal doet in de afgelopen 30 jaar verdubbeld is van drie naar zes procent. Gezien het kleine verschil tussen de categorieën 'veldvoetbal' en 'zaal- en/of veldvoetbal', nemen we aan dat vrijwel iedere zaalvoetballer daarnaast ook aan veldvoetbal doet. Zie voor een verdere beschrijving van deze verhouding figuur 2.3.

Figuur 2.1. Voetbaldeelname, percentage van de bevolking

Bron: AVO, SCP 2007

Overigens beoefenen de zaalvoetballers hun sport duidelijk minder intensief dan de veldvoetballers. Tweederde (64%) beoefent in 2007 zaalvoetbal minder dan twaalf weken per jaar (14% 40 weken of meer). Eén procent van de bevolking is dus een intensieve

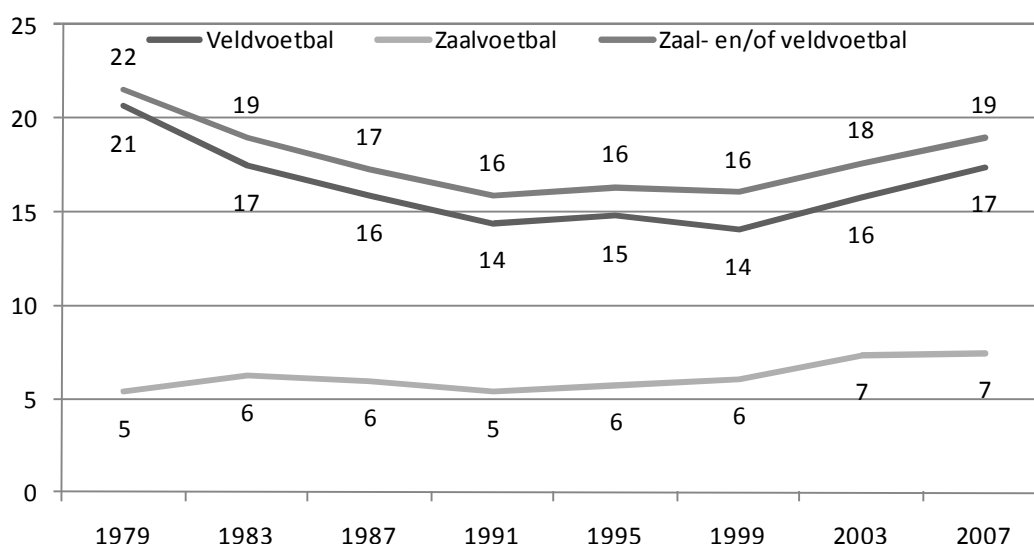
¹ AVO, Aanvullend Voorzieningengebruik Onderzoek, voor beschrijving zie de bijlage

² Deelname betekent minstens één keer in de voorafgaande twaalf maanden

zaalvoetballer. Van de veldvoetballers beoefent 44 procent meer dan 40 weken per jaar deze sport (29% tot 12 weken). Zie bijlage 2 Aanvullende tabellen.

Uit figuur 2.2 valt af te lezen dat voetbal onder sporters een tijdlang minder populair was sinds 1979. Sinds 1999 wint voetbal onder sporters echter weer aan populariteit. Nog altijd ligt de participatiegraad van sporters in voetbal drie procentpunten lager dan in 1979. Het aandeel sporters dat alleen zaalvoetbalde is in diezelfde periode licht toegenomen met twee procentpunten. In dezelfde periode is het aantal sporters sterk toegenomen. Deze groei van de sport in het algemeen is met name voortgekomen uit de sterke groei van individuele sporten zoals fitness en hardlopen/joggen.

Figuur 2.2. Voetbaldeelname, percentage van de sporters

Bron: AVO, SCP 2007

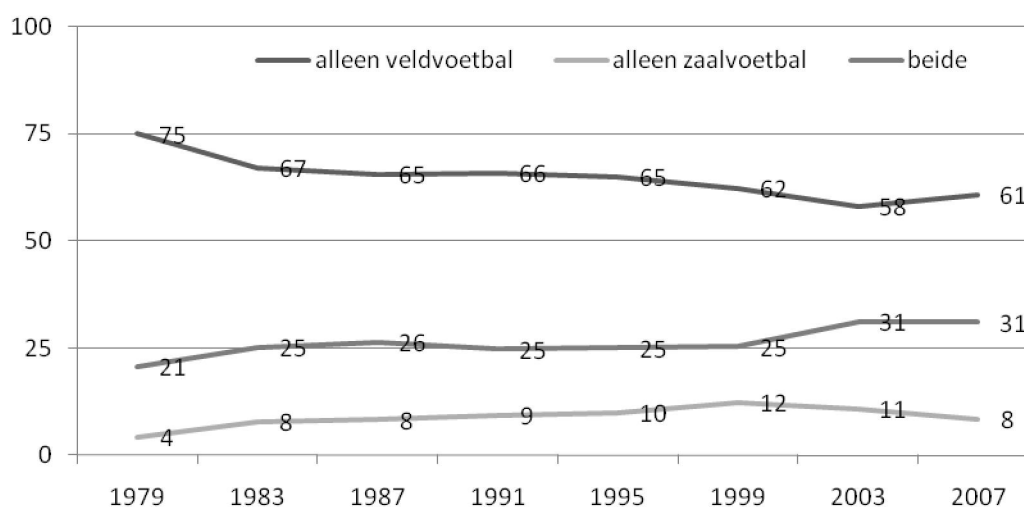
Het is interessant om te kijken naar de ontwikkeling van andere (team) zaaIsporten in de beschreven periode. De andere zaaIsporten kennen in 2007 minder deelnemers dan het zaalvoetbal. Tussen 1999 en 2003 heeft zaalvoetbal volleybal als meest beoefende zaaIsport ingehaald. Dit komt door een afnemende populariteit van het volleybal (onder sporters) en een lichte groei van het zaalvoetbal. Handbal en korfbal blijven gedurende de beschreven periode rond de twee procent hangen, basketbal groeit van ongeveer drie naar vier procent in 2003 en 2007. Van de niet in teamverband beoefende zaaIsporten is badminton nog steeds (marginaal) groter dan zaalvoetbal (6%). Van de groep sporters kiezen in de loop der tijd minder mensen voor tafeltennis (8% 2007). Squash lijkt enigszins op zijn retour, in 2003 beoefende drie procent deze sport (5% in 1999). Deze drie sporten worden voornamelijk incidenteel beoefend (zie bijlage 2 Aanvullende tabellen).

Uit figuur 2.3 valt af te lezen dat van alle voetballers 61 procent alleen veldvoetbal speelt. Dus 39 procent speelt weleens zaalvoetbal. Dit niveau ligt veertien procentpunten hoger dan in 1979. Binnen de groep voetballers is zaalvoetbal duidelijk populairder geworden. Dit ligt echter voornamelijk aan de mensen die zaal- met veldvoetbal combineren, bijna een derde in 2007. Het aantal voetballers dat alleen zaalvoetbalt is ook gegroeid, maar duidelijk minder sterk (4% in

1979, 8% in 2007). Van de zaalvoetballers doet ongeveer driekwart ook aan veldvoetbal, dit aandeel blijft min of meer constant sinds 1979.

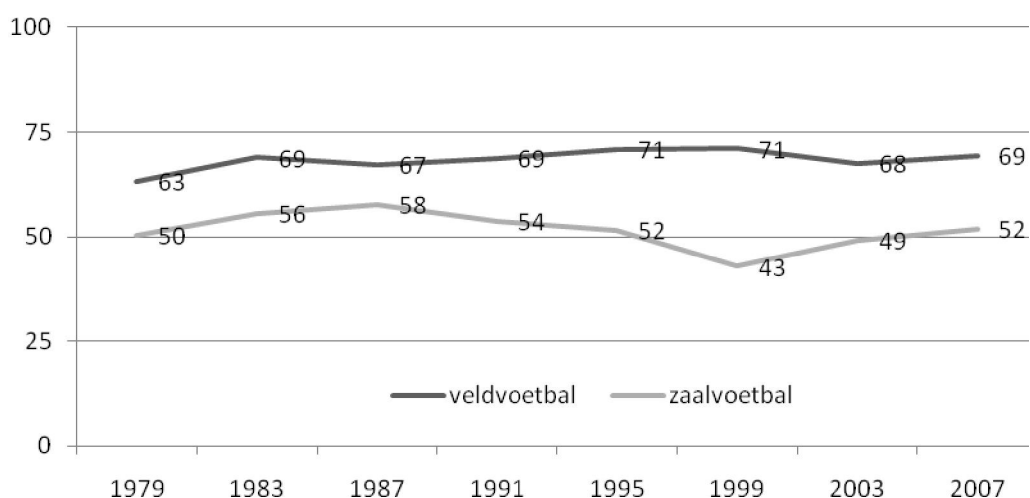
Figuur 2.3. Verdeling voetbaldeelname (zaal- en veldvoetbal)

Bron: AVO, SCP 2007

Los van de vraag of men binnen of buiten voetbalt, is ook gevraagd naar de deelname aan competitie of training. Veldvoetballers blijken over de jaren heen meer gericht op competitie en training dan zaalvoetballers (figuur 2.4). Over de jaren heen is ruim tweederde van de veldvoetballers betrokken bij training en/of wedstrijden. Onder zaalvoetballers is dit ruim de helft. De competitie hoeft overigens niet onder de vlag van de KNVB te worden gespeeld. Een (onbekend) deel neemt alleen aan trainingen deel.

Figuur 2.4. Deelname competitie en/of training onder veld- en zaalvoetballers

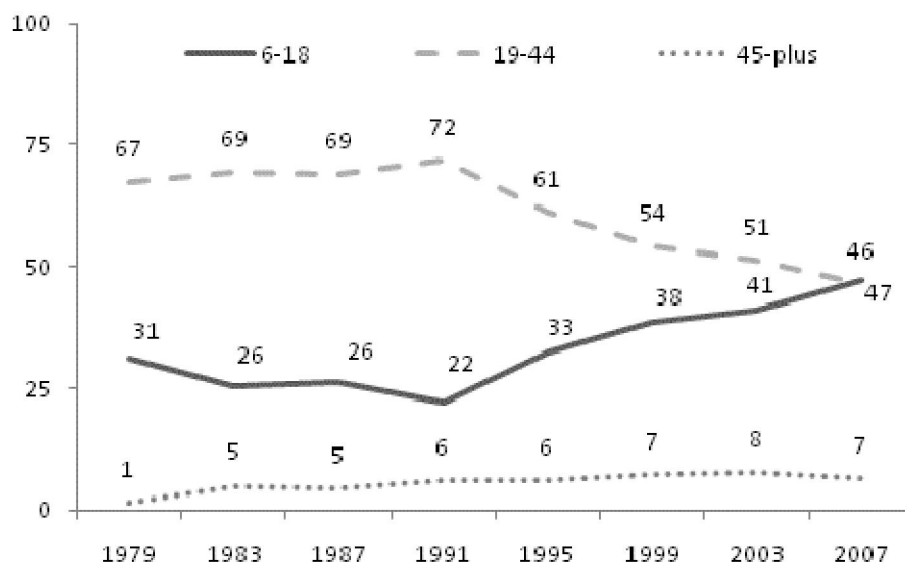

Bron: AVO, SCP 2007

De deelnamepercentages voor competities en trainingen komen vrijwel overeen met het percentage zaal- en veldvoetballers dat lid is van een vereniging (2007, 52% en 66%).

In de periode 1979 tot 2007 groeide het aandeel jeugdigen (6 – 18 jaar) naar 47 procent van alle zaalvoetballers. Figuur 2.5 laat zien dat er halverwege deze periode een dieptepunt was in 1991 was ongeveer één op de vijf zaalvoetballers een jeugdspeler. In deze periode bleven de 45-plussers stabiel met een aandeel rond de zeven procent. Sinds 1991 valt de groei van de jeugd samen met een afname van de zaalvoetballerspelers in de leeftijdsgroep 19 tot 44 jaar.

Figuur 2.5. Aandeel jeugdigen (6-18 jaar) van totaal zaalvoetballers

Bron: AVO, SCP 2007

Verder valt op dat het aandeel vrouwen in de periode 1979 tot 2007 is toegenomen van vijf naar zestien procent. Hiermee neemt net als bij veldvoetbal het aantal speelster toe.

2.2 Eigenschappen voetballers

In de vorige paragraaf is gekeken naar zaal- dan wel veldvoetballers die in de afgelopen 12 maanden hebben gevoetbald. In tabel 2.1 beschrijven we de vorm waarin de huidige en vroegere voetballers (ooit) gevoetbald hebben. Mannen blijken veel vaker gevoetbald te hebben dan vrouwen (respectievelijk 64% en 24%). Dit geldt voor voetbal in al zijn verschijningsvormen.

Tabel 2.1. Deelnamevormen voetbal, vroeger en nu, onder personen die ooit gevoetbald hebben (in procenten)

	Totaal	Geslacht		Leeftijd					
		vrouw	man	15-19	20-29	30-39	40-49	50-64	65+
Via school	28	16	41	51	42	30	26	22	15
Op straat	23	9	37	29	30	24	22	22	15
Voetbalkooi of park	6	2	10	15	13	6	4	3	1
In zaal	16	7	26	14	20	18	18	16	9
Buitenveld	25	8	42	28	28	25	27	25	17
Nooit gevoetbald	57	76	36	36	42	55	57	61	73

Bron: Bevolkingsonderzoek, MI 2010.

Hoewel vrouwen in de meeste gevallen kennis gemaakt hebben met de voetbalsport via school is het percentage vrouwen dat heeft gevoetbald aanzienlijk lager dan het percentage bij de mannen. Mannen hebben vaker (41%) via school kennisgemaakt met voetbal dan vrouwen (16%). Mogelijk valt dit te verklaren door de gescheiden gymlessen voor jongens en meisjes voor mensen van 45 jaar of ouder.

Van alle huidige en voormalige voetballers op het veld geeft vijftien procent van hen aan nog steeds te voetballen op een veld, elf procent is recentelijk (tot 5 jaar geleden) gestopt en bijna driekwart is al geruime tijd geleden gestopt. De cijfers voor zaalvoetballers zijn vergelijkbaar met de cijfers die gelden voor deze groep.

Zaalvoetbal onderscheidt zich van veldvoetbal. Niet alleen in regels, maar ook in de wijze van beoefening. De zaalvoetballers spelen minder vaak competitie dan de beoefenaars van het veldvoetbal. Ook qua persoonskenmerken zijn er verschillen tussen de twee typen voetballers. De volgende paragraaf richt zich voornamelijk op de verschillen tussen mensen die in meer of mindere mate bij zaalvoetbal zijn betrokken.

2.3 Eigenschappen zaalvoetballers

In deze rapportage worden de in de inleiding genoemde doelgroepen voor het zaalvoetbal zo goed mogelijk gevolgd. De meeste groepen zijn bepaald door middel van de inventarisatievragen uit het Bevolkingsonderzoek. Naast de op deze wijze gevormde groepen zijn rechtstreeks leden van de KNVB ondervraagd (tabel 2.2).

Uiteindelijk zijn zes verschillende groepen gekozen die belangrijk zijn voor de ontwikkeling van het zaalvoetbal. Deze vallen onder categorieën *huidige spelers* en *niet-spelers*. De eerste groep bestaat uit ‘*KNVB zaalvoetballers*’. Zij staan geregistreerd als zaalvoetballer bij de bond. Deze groep heeft deelgenomen aan het onderzoek via een mailing van de KNVB die gebaseerd was op het ledenbestand van de bond. Daarnaast zijn ook de mensen die aan zaalvoetbal doen maar niet lid zijn van de KNVB. Omdat deze groep mogelijk niet volgens de officiële regels van de bond speelt noemen we deze groep ‘*Ongebonden*’. Binnen deze groep wordt het onderscheid gemaakt tussen *Oud* (> 14 jaar) en *Jong* (10 t/m 14 jaar). Voor de jongeren hebben de ouders de vragenlijst ingevuld.

Onder de niet-zaalvoetballers onderscheiden we drie onderzoeksgroepen. Zo is er een groep die ooit gezaalvoetbald heeft maar nu niet meer wil spelen; de *Definitief gestopte*. Een groep die wel gestopt is, maar mogelijk in de toekomst weer wil zaalvoetballen is *Potentiële herintreder*. Mensen die nooit eerder zaalvoetbalden maar aangeven er niet negatief tegenover te staan om in de toekomst aan te beginnen worden *Aspiranten* genoemd.

Aspiranten zijn mensen die niet uitsluiten om in de toekomst te gaan zaalvoetballen. Zij hebben aangegeven *misschien*, *waarschijnlijk* of *zeker* te gaan zaalvoetballen in de toekomst (88% misschien, 11% waarschijnlijk, 1% zeker).

Tabel 2.2. Onderzoeksgroepen bevolkingsonderzoek zaalvoetbal

Omschrijving onderzoeksgroep	Groepsnaam	Steekproef
Huidige spelers		
Lid van de KNVB als zaalvoetballer	<i>KNVB Zaalvoetballer</i>	n=679
Speelde afgelopen jaar zaalvoetbal maar is <u>geen</u> KNVB lid (15+)	<i>Ongebonden (oud)</i>	n=129
Speelde afgelopen jaar zaalvoetbal maar is <u>geen</u> KNVB lid (10 - 14)	<i>Ongebonden (jong)</i>	n=83
Speelt niet		
Interesse om in de toekomst wellicht te zaalvoetballen, heeft in het verleden nooit gezaalvoetbald	<i>Aspirant</i>	n=536
Ooit gezaalvoetbald, wellicht in de toekomst weer	<i>Potentiële herintreder</i>	n=213
Ooit gezaalvoetbald, geen interesse in zaalvoetbal	<i>Definitief gestopte</i>	n=412

Daar waar mogelijk zijn de bovenstaande groepen uitgesplitst in de leeftijdsgroepen 13 tot 18 jaar, 19 tot 24 jaar, 25 tot 34 jaar, 35 tot 44 jaar en 45 tot 59 jaar. Er is voor deze indeling gekozen omdat de KNVB deze hanteert bij haar segmentonderscheiding. In tabel 2.3 is een beschrijving te vinden van de achtergronden van de benoemde onderzoeksgroepen.

In tabel 2.3 komen een aantal zaken naar voren die belangrijk zijn bij het interpreteren van de cijfers. *KNVB Zaalvoetballers* en *Aspiranten* zijn ondervertegenwoordigd in de leeftijdscategorieën van 25 jaar en ouder. *Ongebonden (jonge)* zaalvoetballers zijn relatief vaak laag opgeleid (33%). *Aspiranten* en *KNVB Zaalvoetballers* hebben over het algemeen een lager (gezins-) inkomen.

Ongeveer één op de tien *KNVB Zaalvoetballers* is van allochtone afkomst. Onder *Aspiranten*, *Potentiële herintreders* en *Definitief gestopten* is dit ongeveer vijf procent. De jeugdige *KNVB Zaalvoetballers* zijn relatief vaak van niet-westerse afkomst (18%). Dit is conform de landelijke bevolkingsverdeling onder deze leeftijdsgroep. In de hogere leeftijdsklassen is dit minder dan tien procent van alle leden (cijfers niet in tabel).

Tabel 2.3. Kenmerken van onderzoeksgroepen bevolkingsonderzoek (in procenten)

	Huidige spelers			Speelt niet		
	KNVB Zaalvoetballer (n=679)	Ongebonden (oud) (n=129)	Ongebonden (jong) (n=83)	Aspirant (n=536)	Potentiële herintreder (n=213)	Definitief gestopte (n=412)
Geslacht						
Man	89	78	84	46	80	64
Vrouw	11	22	16	54	20	36
Leeftijd³						
6-12 jaar	-	-	100	-	-	-
13-18	8	20	-	40	16	28
19-24	26	33	-	34	32	12
25-34	37	27	-	13	26	28
35-44	20	7	-	13	26	33
45-59	8	13	-	-	-	-
60-79	0	-	-	-	-	-
Etniciteit						
Autochtoon	88	91	84	90	92	89
Westerse Allochtoon	3	4	6	5	3	7
Niet-westerse Allochtoon ⁴	9	5	10	5	4	4
Opleiding (hoogst voltooid)⁵						
Laag	20	18	*	26	15	25
Midden	41	41	*	49	46	48
Hoog	40	41	*	26	40	27
Inkomen huishouden (netto)						
tot € 1.500	31	10	12	25	16	17
€ 1.500-€ 2.700	32	39	44	39	42	45
€ 2.700 of meer	36	51	44	36	42	38

³ De exacte leeftijdsverdeling van de *KNVB Zaalvoetballers* is bekend via de ledenadministratie van de KNVB. Door een correctie/weging van de onderzoeksgegevens komen deze cijfers hiermee overeen. Alle in dit rapport weergegeven cijfers over de *KNVB Zaalvoetballers* zijn met deze leeftijdsverdeling gecorrigeerd.

⁴ Onder allochtoon wordt verstaan een persoon waarvan tenminste één ouder in het buitenland geboren is. Een niet-westerse allochtoon heeft als (ouderlijke) herkomst één van de landen in Afrika, Latijns-Amerika of Azië (exclusief Nederlands Indië en Japan).

⁵ Laag is lagere/basisschool, VMBO, Mavo. Midden is Havo, Vwo en MBO. Hoog is HBO en universitaire opleiding.

Gevraagd naar de mate waarin men in het afgelopen jaar heeft gesport blijkt dat met name de *KNVB Zaalvoetballers* vaak sporten (tabel 2.4^A). Van alle *KNVB Zaalvoetballers* sport 98 procent maandelijks of vaker. Bijna de helft van alle *KNVB Zaalvoetballers* sport zelfs 120 keer of vaker per jaar. Naarmate deze *KNVB Zaalvoetballers* ouder worden sporten ze minder vaak (tabel 2.4^B). Ook de jonge *Ongebonden* zaalvoetballers sporten vaker dan de volwassenen. Onder alle niet-zaalvoetballers liggen deze cijfers veel lager.

De beschreven tendens weerspiegelt zich ook in de gemiddelden die in de tabel zijn opgenomen.

Tabel 2.4^A. Zaalvoetbal naar sportfrequentie (in procenten)

	Speelt momenteel			Speelt niet		
	KNVB Zaalvoetballer (n=679)	Ongebonden (oud) (n=129)	Ongebonden (jong) (n=83)	Aspirant (n=536)	Potentiële herintreder (n=213)	Definitief gestopte (n=412)
Geen sport	-	1	-	12	10	19
1-11 per jaar	2	4	2	11	9	10
12-59 per jaar	19	32	17	37	42	34
60-119 per jaar	30	31	41	22	23	20
120 of vaker per jaar	49	33	40	18	16	16
<i>Gemiddeld</i>	<i>136</i>	<i>102</i>	<i>119</i>	<i>69</i>	<i>59</i>	<i>62</i>

Tabel 2.4^B. Zaalvoetbal naar sportfrequentie (in procenten) onder *KNVB Zaalvoetballers*

	13-18 (n=252)	19-24 (n=107)	25-34 (n=176)	35-44 (n=90)	45-59 (n=52)
Geen sport	-	-	-	-	-
1-11 per jaar	1	2	1	3	4
12-59 per jaar	6	7	20	27	44
60-119 per jaar	13	22	34	42	29
120 of vaker per jaar	80	70	45	28	23
<i>Gemiddeld</i>	<i>225</i>	<i>181</i>	<i>113</i>	<i>104</i>	<i>94</i>

Naast de mate van participatie in zaalvoetbal is aan de huidige spelers en niet-spelers gevraagd welke sporten en welke voetbalvarianten zij beoefend hebben in het afgelopen jaar. Van alle *KNVB Zaalvoetballers* beoefent 69 procent ook veldvoetbal (tabel 2.5). Van alle *Potentiële herintreders* beoefent 36 procent aan de veldvariant. In tabel 2.5^A valt te zien dat ‘slechts’ 83 en 81 procent van de huidige oudere en jongere *Ongebonden* spelers aan zaalvoetbal beoefent.⁶

⁶ De verklaring hiervoor is als volgt: Deze groep gaf in de inventarisatiefase van het Bevolkingsonderzoek aan zaalvoetbal te beoefenen. Later is hen tijdens het onderzoek gevraagd of zij voetballen. Een aantal mensen gaf aan dat niet te doen. Om deze reden hebben zij daarom ook de vraag niet hoeven invullen welke vorm van voetbal zij spelen. Deze mensen kregen vervolgens een controlevraag waarbij gevraagd is of ze zaalvoetbal hebben beoefend. Blijken zij toch te zaalvoetballen dan zijn zij meegenomen in de omschreven groepen.

Onder *KNVB Zaalvoetballers* en *Ongebonden (oudere)* zaalvoetballers is hardlopen de meest beoefende sport naast het zaalvoetbal. Van de groep *Aspiranten* en *Potentiële herintreders* beoefent ongeveer dertig procent fitness. Ook andere zogenaamde solosporten zijn populair (sporten die alleen beoefend kunnen worden). Dit geldt overigens zeker niet alleen voor de beschreven groepen. Uit de SportersMonitor 2008 blijkt dat 22 procent van de bevolking fitness beoefend en elf procent aan hardlopen.

Tabel 2.5^A. Zaalvoetbal naar sportparticipatie (in procenten)

	Speelt momenteel			Aspirant (n=536)	Speelt niet	
	KNVB Zaalvoetballer (n=679)	Ongebonden (oud) (n=129)	Ongebonden (jong) (n=83)		Potentiële herintreder (n=213)	Definitief gestopte (n=412)
Voetbal	98	89	93	22	48	14
Veldvoetbal	69	47	84	17	36	10
Zaalvoetbal	98	83	81	-	-	-
Straatvoetbal	12	10	39	5	12	4
Beachvoetbal	7	4	4	-	2	-
Hardlopen	43	37	11	26	25	22
Fitness	30	36	4	32	29	34
Bowlen	26	22	12	16	16	15
Tennis	24	26	12	12	19	11
Darts	24	15	6	9	16	8
Biljart	23	16	1	9	13	7
Wintersport	20	19	5	10	7	6
<i>Geen sport</i>	-	1	-	12	10	19

Voorals *KNVB Zaalvoetballers* in de categorie 19 tot 24 jaar geven aan nog andere sporten naast het zaalvoetbal te beoefenen. Populair bij hen zijn hardlopen (53%), fitness (41%) en bowlen (39%). Met name bowlen valt op als populaire sport. Het is belangrijk te bedenken dat het beoefenen van een sport hier betekent minimaal één keer in het afgelopen jaar actief mee geweest. Met name bowlen is een sport die men slechts af en toe doet.

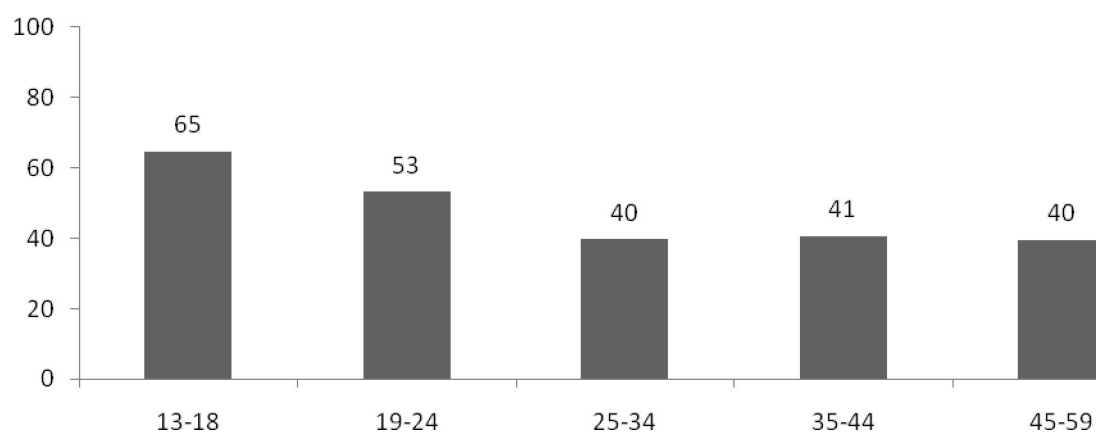
Tabel 2.5^B. Zaalvoetbal naar sportparticipatie (in procenten) onder KNVB-leden

	13-18	19-24	25-34	35-44	45-59
	(n=252)	(n=107)	(n=176)	(n=90)	(n=52)
Voetbal	99	100	97	99	96
Veldvoetbal	93	88	62	54	52
Zaalvoetbal	97	100	97	98	96
Straatvoetbal	37	19	9	2	4
Beachvoetbal	11	15	4	1	2

Vervolg Tabel 2.5^b. Zaalvoetbal naar sportparticipatie (in procenten) onder KNVB-leden

	13-18	19-24	25-34	35-44	45-59
Hardlopen	42	53	40	39	33
Fitness	35	41	32	13	25
Bowling	22	39	22	21	17
Tennis	33	27	23	20	23
Darts	21	35	24	18	12
Biljart	23	36	19	18	15
Wintersport	17	21	16	20	33
<i>Geen sport</i>	-	-	-	-	-

Onderzoeken naar sportdeelname zijn tevens gericht op de studie van het lidmaatschap van een sportclub. Dit geeft een indicatie van de (sociale) betrokkenheid bij sport. De focus ligt hier op de *Aspiranten*, een groep die interessant is omdat de mensen uit deze groep in de toekomstig mogelijk speler worden. Van alle jonge *Aspiranten* (13-18) is 65 procent lid van een sportvereniging. De *Aspiranten* zijn het vaakst lid van een fitnessclub (26%). Daarnaast zijn veel *Aspiranten* lid van een veldvoetbalvereniging (24%). Voor andere sporten waarvan zij lid zijn, zie bijlage 2 Aanvullende tabellen.

Figuur 2.6. Lidmaatschap sportverenigingen onder Aspiranten naar leeftijd in jaren (in procenten)

Aangenomen mag worden dat een groot deel van de jongere *Aspiranten* (13 – 24 jaar) niet afgeschrikt wordt door het verenigingsaspect van het zaalvoetballen aangezien een substantiële groep van hen op dit moment lid is van minimaal één andere sportvereniging.

De zaalvoetbalcarrière van 81 procent van de *KNVB Zaalvoetballers* duurt al 10 jaar of langer (tabel 2.6). Onder *Ongebonden (oudere)* spelers is de carrière korter (70%). Het aantal jaren dat iemand voetbalt is over het algemeen hoger bij oudere spelers. *Ongebonden (oudere)* spelers zijn echter ouder dan de groep van *KNVB Zaalvoetballers*, maar spelen minder lang.

Tabel 2.6. Aantal jaren gezaalvoetbald, in het verleden en nu (in procenten)

	Speelt momenteel		
	KNVB Zaalvoetballer (n=679)	Ongebonden (oud) (n=129)	Ongebonden (jong) (n=83)
1-4 jaar	8	13	45
5-9 jaar	11	16	55
10-19 jaar	42	39	-
20 jaar of meer	39	31	-

In tabel 2.5 werd eerder al aangegeven dat er een relatie tussen zaal- en veldvoetbal bestaat. In tabel 2.7 is aangegeven hoe deze relatie zich verhoudt. Jongere *KNVB Zaalvoetballers* en *Ongebonden* zaalvoetballers spelen vaker zowel zaal- als veldvoetbal. Ouderen spelen vaker zaalvoetbal nadat ze in het verleden op het veld voetbalden.

Tabel 2.7. Relatie veldvoetbal en zaalvoetbal (in procenten)

	Speelt momenteel			KNVB Zaalvoetballer				
	KNVB Zaalvoetballer	Ongebonden (oud)	Ongebonden (jong)	13-18	19-24	25-34	35-44	45-59
	(n=679)	(n=129)	(n=83)	(n=252)	(n=107)	(n=176)	(n=90)	(n=52)
nu zaalvoetbal, voorheen veldvoetbal	31	39	6	11	12	35	46	56
nu zaalvoetbal, nooit veldvoetbal	5	13	6	1	6	6	4	-
speel beide, vaker veldvoetbal	8	9	5	4	7	9	11	4
speel beide, vaker zaalvoetbal	37	33	80	71	59	30	20	10
speel beide even vaak	19	6	4	13	17	20	19	31

Tabel 2.7 laat zien dat 64 procent van de *KNVB Zaalvoetballers* ook voetbalt op het veld (8+37+19). Eén op de acht (8 van 64) van deze dubbel actieve *KNVB Zaalvoetballers* geeft aan vaker te voetballen op het veld dan in de zaal. Wanneer daarbij ook gekeken wordt naar het relatief kleine gedeelte huidige zaalvoetballers dat nooit op het veld heeft gevoetbald, dan is ook vanuit deze tabel een duidelijk verband te vinden tussen het veldvoetbal en het voetbal in de zaal. Op basis van deze cijfers uit tabel 2.7 mag aangenomen worden dat de meesten van de huidige zaalvoetballers via het veldvoetbal bij het zaalvoetbal terecht komen.

Bijna de helft (46%) van huidige *KNVB Zaalvoetballers* is pas na hun schooltijd begonnen met zaalvoetbal (tabel 2.8). Onder oudere *Ongebonden* spelers lijkt dit nog sterker het geval; 61 procent maakte pas kennis met zaalvoetbal na afronding van de middelbare school (zie bijlage 2 Aanvullende tabellen).

Tabel 2.8. Leeftijd begonnen met zaalvoetbal naar regio⁷ (in procenten)

	KNVB Zaalvoetballer (n=679)	Regio			
		Noord (n=69)	Oost (n=86)	West (n=358)	Zuid (n=161)
1-12 jaar	6	5	2	8	3
13-18 jaar	48	47	50	42	60
19-24 jaar	30	20	33	32	30
25-34 jaar	14	24	16	16	5
35 jaar of later	2	4	0	2	2
<i>Gemiddelde</i>	<i>19</i>	<i>21</i>	<i>20</i>	<i>19</i>	<i>18</i>

Naar regio onderscheidt alleen het zuiden zich naar het moment waarop de *KNVB Zaalvoetballers* met zaalvoetbal zijn begonnen. Daar begint bijna tweederde (63%) voor het negentiende jaar met de sport, tegen in Nederland als geheel ruim de helft (54%). Afgaande op de gemiddelde beginleeftijd begint het noorden relatief laat met het spelen van zaalvoetbal. In het algemeen begint de helft in de leeftijd van 13 tot 18 jaar met zaalvoetbal. Een paar procent begint voor de dertiende verjaardag aan deze sport. Drietiende begint in de leeftijdsgroep dat men doorgaans studeert (19-24 jaar) en slechts twee procent na de vijfendertigste verjaardag.

⁷ Indeling provincies: Noord (Groningen, Friesland, Drenthe), Oost (Overijssel, Flevoland, Gelderland), West (Utrecht, Zuid/Noord Holland), Zuid (Zeeland, Brabant, Limburg).

3. Kenmerken Zaalvoetbal

In het voorgaande hoofdstuk zijn voornamelijk de diverse vormen van betrokkenheid bij zaalvoetbal besproken. Tevens werd besproken welke kenmerken de verschillende groepen hebben. Dit hoofdstuk gaat in op de kenmerken van het zaalvoetbal zelf, bijvoorbeeld gericht op het spelen van een (officiële) competitie. Hierbij wordt tevens gekeken naar de wijze waarop kennisgemaakt is met zaalvoetbal en de motivatie van de spelers om te zaalvoetballen.

3.1 Kennismaking

De kennismaking met zaalvoetbal verliep voor de meeste van de *KNVB Zaalvoetballers* via kennissen, vrienden of collega's die al bij een vereniging zaten of lid werden van die vereniging (49%). Voor de *Ongebonden* zaalvoetballers was dit in veel mindere mate het geval. De jonge *Ongebonden* zaalvoetballer maakte vooral kennis met de sport via het veldvoetbal. Wat daarnaast opvalt is dat elf procent van de 13 tot 18-jarige *KNVB Zaalvoetballers* kennismaakte met de sport via werving van een sportclub/instelling terwijl dit onder jonge *Ongebonden* spelers verwaarloosbaar is.

Tabel 3.1. Kennismaking zaalvoetbal door huidige spelers (in procenten)

	Speelt momenteel			KNVB-zaalvoetballid				
	KNVB Zaalvoetballer	Ongebonden (oud)	Ongebonden (jong)	13-18	19-24	25-34	35-44	45-59
	(n=679)	(n=129)	(n=83)	(n=252)	(n=107)	(n=176)	(n=90)	(n=52)
Bekenden familie zaten /gingen bij vereniging	49	31	10	39	56	56	38	37
Via veldvoetbal	46	25	69	54	50	42	47	38
Zelf mee begonnen	30	16	7	29	26	25	43	37
Speelde soms met bekenden	26	26	5	23	31	32	13	15
Aangemeld bij vereniging	12	1	5	16	9	11	18	10
Via school	6	12	13	9	10	5	-	4
Via bedrijf /werkgever	5	13	-	1	3	6	6	6
Via werving sportclub /instelling	4	2	1	11	6	2	2	10
Ben gevraagd	2	2		6	1	2	1	
Anders	1	2	4	1	-	1	1	4
Via media	1	-	-	1	-	2	-	-
Via clinic of proefles	-	-	-	3	-	-	-	-

Uit tabel 3.1 blijkt opnieuw dat er een duidelijke relatie is tussen veld- en zaalvoetbal. Onder alle huidige *KNVB Zaalvoetballers* geeft bijna de helft aan dat ze via het veldvoetbal in contact

zijn gekomen met het zaalvoetbal. Jongere *KNVB Zaalvoetballers* maken vaker via het veldvoetbal kennis met het zaalvoetbal dan oudere zaalvoetballers. Onder de *Ongebonden* zaalvoetballers geldt dit principe nog sterker; 69 procent van de *Ongebonden* jongere spelers maakte kennis met zaalvoetbal via het veldvoetbal terwijl dit bij de ouderen slechts 25 procent bedraagt.

Van alle personen die *misschien, waarschijnlijk* of *zeker* in de toekomst willen gaan zaalvoetballen (*Aspiranten*) heeft 65 procent al enige vorm van betrokkenheid met zaalvoetbal (tabel 3.2). De betrokkenheid neemt bij de oudere *Aspiranten* wat af.

Tabel 3.2. Betrokkenheid bij zaalvoetbal onder aspiranten (in procenten)

	Aspiranten					
	Aspirant (n=536)	13-18 (n=69)	19-24 (n=104)	25-34 (n=145)	35-44 (n=121)	45-59 (n=97)
Geen	35	32	32	34	37	41
Vriend /kennis speelt of speelde zaalvoetbal	28	30	35	32	23	18
Familie speelt of speelde zaalvoetbal	18	19	24	13	19	20
Kijk wel eens naar zaalvoetbal op televisie	11	7	11	12	11	11
Bezoek wel eens een zaalvoetbalwedstrijd	10	7	13	11	11	6
Wel eens over zaalvoetbal gelezen	9	6	8	8	9	12
Ooit zelf gespeeld (nagecodeerd)	5	6	5	8	3	3
Anders	3	9	4	2	-	5

De belangrijkste manier waarop *Aspiranten* kennismaken met het zaalvoetbal is de mond-tot-mond reclame. Zo heeft 28 procent van hen een vriend of kennis die zaalvoetbal speelt/speelde en heeft achttien procent een familielid dat zaalvoetbal speelt of speelde. Naarmate men ouder wordt gaat deze sociale connectie met het zaalvoetbal over het algemeen een minder grote rol spelen. Tien procent van de *Aspiranten* bezoekt wel eens een zaalvoetbalwedstrijd. Hierbij moet ook aangetekend worden dat deze antwoordcategorie mogelijk overlapt met vrienden, kennissen en familie die aan zaalvoetbal doen waarbij gekeken wordt (meer antwoorden mogelijk).

3.2 Frequentie deelname

De huidige speelfrequentie geeft aan hoe betrokken de spelers bij het zaalvoetbal zijn (tabel 3.3). De *KNVB Zaalvoetballers* spelen duidelijk vaker dan de *Ongebonden zaalvoetballers* (oud) maar ook vaker dan de jonge *Ongebonden zaalvoetballers*. Een kwart speelt 40 keer per jaar of vaker, tegen twaalf procent voor de *Ongebonden zaalvoetballers* (*Jong* en *Oud*). Een derde van de *Ongebonden zaalvoetballers* (oud) speelt tien keer per jaar of minder, voor de jonge *Ongebonden zaalvoetballers* is dat zelfs 57 procent. Mensen die via de KNVB zaalvoetballen onderscheiden zich qua leeftijd in beperkte mate naar speelfrequentie. De jongeren tot 24 jaar spelen wat vaker meer dan 40 keer per jaar. Maar voor de frequentie tot tien keer per jaar bestaat er geen onderscheid naar leeftijd. Dus zowel oud als jong is redelijk

fanatiek als ze via de KNVB spelen. Per saldo spelen de *KNVB Zaalvoetballers* twee keer zo vaak zaalvoetbal in vergelijking met de *Ongebonden zaalvoetballers*.

Tabel 3.3. Huidige frequentie deelname zaalvoetbal, per jaar (in procenten)

	Speelt momenteel			KNVB-zaalvoetballid (leeftijd)				
	KNVB-zaalvoetballid	Ongebonden (oud)	Ongebonden (jong)	13-18	19-24	25-34	35-44	45-59
	(n=679)	(n=129)	(n=83)	(n=252)	(n=107)	(n=176)	(n=90)	(n=52)
1-5	4	22	28	5	2	3	6	4
6-10	6	12	29	5	5	7	6	6
11-20	20	26	20	24	15	17	24	31
21-40	47	27	11	39	50	49	41	44
41-100	20	12	10	19	21	19	22	15
101 of vaker	4		2	8	7	4	1	-
<i>Gemiddeld</i>	<i>40</i>	<i>22</i>	<i>19</i>	<i>41</i>	<i>46</i>	<i>43</i>	<i>33</i>	<i>28</i>

Uit de beschrijving van het AVO-onderzoek (figuur 2.1) blijkt dat de zaalvoetballers vooral incidenteel zaalvoetbal spelen (64% minder dan 12 weken in een jaar). De in tabel 3.3 beschreven groepen spelen in vergelijking daarmee duidelijk vaker. De verschillen zijn te verklaren door een andere selectie via de vraagstelling. Aan de respondenten van het AVO-onderzoek is de vraag voorgelegd welke sporten ze in de afgelopen twaalf maanden hebben beoefend. Aan de *Ongebonden zaalvoetballers* is in de inventarisatiefase gevraagd of ze *momenteel* zaalvoetbal spelen. Mensen die in het afgelopen jaar een paar keer aan zaalvoetbal hebben gedaan zullen niet snel aangeven dat zij momenteel zaalvoetbal spelen.

In tabel 3.4 staat weergegeven hoe vaak de diverse spelersgroepen zouden willen spelen.

Tabel 3.4. Gewenste frequentie deelname zaalvoetbal (in procenten)

	Speelt momenteel			Zou willen spelen	
	KNVB-zaalvoetballer	Ongebonden (oud)	Ongebonden (jong)	Aspirant	Potentiële herintreder
	(n=679)	(n=129)	(n=83)	(n=383)	(n=213)
Meerdere keren per week	28	15	20	7	6
1 keer per week	63	52	35	58	57
1 keer per 2-weken	8	11	12	20	24
1 keer per maand	1	15	10	11	8
1 keer per jaar	-	6	5	2	2
Voetbalt alleen in de winter	-	2	8	-	-
Anders	0	-	10	2	2

De *KNVB Zaalvoetballers* willen het vaakst zaalvoetballen: 91 procent wil minimaal één keer per week spelen. Opvallend is dat ook tweederde van de *Ongebonden (oud)* zaalspelers eens per week wil spelen. Slechts zes procent wil incidenteel spelen (eens per jaar). Van de *Aspiranten* en *Potentiële Herintreders* wil bijna tweederde eens per week zaalvoetbal spelen.

Vanwege de verschillende antwoordmogelijkheden is de huidige en de gewenste speelfrequentie niet goed vergelijkbaar (tabel 3.3 en 3.4). Wel is vast te stellen dat van de *KNVB*

Zaalvoetballers 28 procent meerdere keren per week wil spelen. Stel dat dit twee keer per week betekent dan komt dit neer op ongeveer honderd keer per jaar. De genoemde 28 procent valt duidelijk hoger uit dan de vier procent die momenteel 101 keer of vaker per jaar speelt. Hieruit valt voor de *KNVB Zaalvoetballers* af te leiden dat zij vaker willen zaalvoetballen dan de huidige frequentie.

Ook de gewenste speelfrequentie van de *Ongebonden* jonge zaalspelers is hoog in verhouding tot de huidige speelfrequentie. Momenteel speelt 88 procent minder dan 40 keer per jaar. Tweederde (67%) wil één of meerdere keren per week spelen, dat is dus op zijn minst 40 keer per jaar.

3.3 Deelnamevormen

Binnen het zaalvoetbal zijn er diverse deelnamevormen mogelijk. Deze paragraaf richt zich op de vormen die voor verschillende gebruikers de voorkeur hebben en de redenen waarom.

Daarnaast ligt de focus op hoe de zaalvoetballers hun spel zelf kenschetsen, meer recreatief of meer competitief.

Onder de huidige spelers zijn de *KNVB Zaalvoetballers* het meest vertegenwoordigd (92%) in zaalvoetbalverenigingen (tabel 3.5). Daarmee hebben zij het zaalvoetbal een reguliere plek in hun tijdbesteding gegeven. De oudere *Ongebonden* spelers geven aan vaker in groepsverband met familie of vrienden te zaalvoetballen (48%). Voor de jongere *Ongebonden* spelers geldt dat zij met name via de veldvoetbalvereniging zaalvoetballen (72%). Daarnaast geven zij ook aan via school zaalvoetbal te spelen.

Tabel 3.5. Huidig en gewenst organisatorisch verband zaalvoetbal (in procenten)

	Speelt momenteel			Speelt niet	
	KNVB Zaalvoetballer (n=679)	Ongebonden (Oud) (n=129)	Ongebonden (Jong) (n=83)	Aspirant (n=536)	Potentiële herintreder (n=213)
Lid zaalvoetbalvereniging	92	23	12	42	43
Lid veldvoetbalvereniging	32	19	72	8	14
Groepsverband via familie, vrienden	18	48	12	48	55
Via georganiseerd sportevenement	9	5	13	6	12
Via bedrijf	7	16	1	19	26
Via school	4	7	23	7	2
Via sociaal-cultureel werk, welzijnswerk	2	2	6	11	9
Anders	2	6	4	3	2
Via commerciële sportaanbieder	1	1	2	4	2

Waar de jonge *Ongebonden* spelers met name zaalvoetballen via instanties zoals school en veldvoetbalvereniging gaan de oudere *Ongebonden* spelers juist vaker zelf actief op zoek naar een mogelijkheid om te zaalvoetballen.

De groep *Aspiranten* en *Potentiële herintreders* bestaat ongeveer voor de helft uit 'potentieel ongebonden' (48% en 55% zou graag in groepsverband zaalvoetballen) en voor de andere helft uit 'potentieel verenigingslid' (42% en 43% zou graag als lid van zaalvoetbalvereniging

zaalvoetballen). Uit de gegeven voorkeuren blijkt dat er een relatief grote voorkeur bestaat voor het spelen van zaalvoetbal via het bedrijf. Respectievelijk 19 en 26 procent van de *Aspiranten* en *Potentiële herintreders* geeft aan dit wel te zien zitten.

De wijze hoe de zaalvoetballers hun spel typeren is in tabel 3.6 weergegeven.

Tabel 3.6. Speeltypering onder huidige zaalvoetballers (in procenten)

	Speelt momenteel			KNVB-zaalvoetballid				
	KNVB Zaalvoetballer	Ongebonden (Oud)	Ongebonden (Jong)	13-18	19-24	25-34	35-44	45-59
	(n=679)	(n=129)	(n=83)	(n=252)	(n=107)	(n=176)	(n=90)	(n=52)
Plezier, geen competitie	1	39	23	4	1	1	2	-
Plezier (onderlinge) competitie	39	54	59	29	40	40	33	52
Competitie, niet via KNVB	5	5	10	3	7	3	4	6
Competitie, via KNVB	55	2	8	64	52	56	60	42

In tabel 3.6 is te zien dat de meerderheid van de *KNVB Zaalvoetballers* (55%) hun activiteiten typeren als zaalvoetbal gericht op een competitie georganiseerd door de KNVB. Opvallend is de grootte van de groep *KNVB zaalvoetballers* (39%) die hun speelintentie kenschetsen als gericht 'op plezier met onderlinge competitie'. De spelers boven de 45 jaar noemen deze laatste typering overigens vaker dan jongeren.

De *Ongebonden spelers* spelen in meerderheid voor het plezier, al dan niet in onderlinge competitie (93%). Van de oudere *Ongebonden spelers* (15 jaar en ouder) speelt tweevijfde alleen voor het plezier zonder aan een competitie deel te nemen. Van de *Ongebonden* jongere zaalspelers is dat ongeveer een kwart. In het algemeen spelen de *KNVB Zaalvoetballers* overwegend competitie. Dit geldt voor maar liefst 94 procent (zie tabel 3.7). Daarnaast neemt de helft deel aan toernooien/sportevenementen en een derde aan losse wedstrijden. Een kwart neemt deel aan trainingen.

Bij de *Ongebonden zaalspelers* is de situatie duidelijk anders. Van zowel de jongere als de oudere *Ongebonden zaalspeler* speelt ruim een derde competitie. In tegenstelling tot de ouderen doet tweederde van de jongere *Ongebonden zaalspelers* mee aan trainingen. Ook neemt tweederde deel aan toernooien.

Van de *Aspiranten* zou 44 procent competitie willen spelen, van de *Potentiële herintreders* 56 procent. Naast competitie zijn beide groepen ook geïnteresseerd in losse wedstrijden en in mindere mate in toernooien. In tegenstelling tot de *Potentiële herintreders* zouden de *Aspiranten* ook willen deelnemen aan trainingen (43%). Enerzijds lijkt dit percentage laag voor een groep zonder zaalvoetbalverleden die het spel nog moet leren, anderzijds is er onder *Aspiranten* ook een aanzienlijke groep die wel een veldvoetbalverleden heeft en dus in algemene zin ervaren is met de beoefening van de voetbalsport.

Tabel 3.7. Huidige en gewenste deelname zaalvoetbalvormen (in procenten)

	Speelt momenteel			Speelt niet	
	KNVB Zaalvoetballer	Ongebonden (oud)	Ongebonden (jong)	Aspirant	Potentiële herintreder
	(n=679)	(n=129)	(n=83)	(n=536)	(n=213)
competitie	94	37	37	44	56
toernooien	46	29	66	26	34
losse wedstrijden	32	39	43	42	54
trainingen	23	16	64	43	24
clinics, lessen, cursussen	2	2	5	13	8
geen van deze	2	19	1	3	1
anders	1	6	1	1	2

3.4 Competitievorm

Wanneer men aangeeft in een competitie actief te zijn, dan kan dit ook op verschillende regionale niveaus plaatsvinden. Bijna tweederde van de *KNVB Zaalvoetballers* geeft aan in een regionale competitie op districtniveau uit te komen. Onder volwassen *Ongebonden* spelers is dit percentage veel lager (25%). Zij spelen voornamelijk op lokaal niveau (73%). In mindere mate geldt deze verdeling ook voor jonge *Ongebonden* spelers. Juist dit lokale niveau is voor veel potentiële zaalvoetballers het gewenste competitieniveau waarop zij uit zouden willen komen. Daarnaast valt op dat relatief veel *Aspiranten* en *Potentiële herintreders* aan geven graag op landelijk niveau te willen spelen.

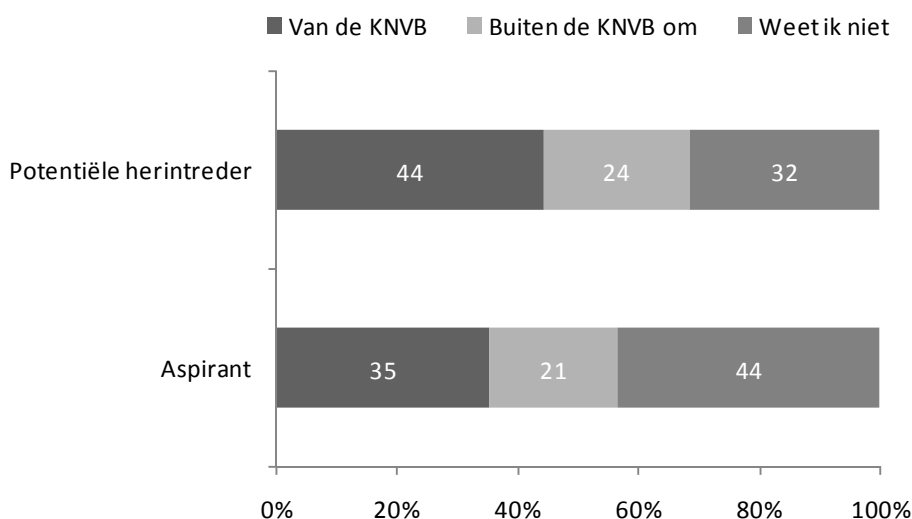
Tabel 3.8. Huidige en gewenste competitievorm naar regiogrootte (in procenten)

	Speelt momenteel			Speelt niet	
	KNVB Zaalvoetballer	Ongebonden (Oud)	Ongebonden (Jong)	Aspirant	Potentiële herintreder
	(n=679)	(n=129)	(n=83)	(n=170)	(n=120)
Lokaal	40	73	61	72	81
Regionaal (district)	64	25	45	46	43
Landelijk	5	-	-	11	7
Anders	1	4	6	1	2

Ruim één op de drie *Aspiranten* speelt bij voorkeur onder auspiciën van de KNVB (figuur 3.1). Bijna de helft van de *Aspiranten* zegt niet te weten op welke wijze van competitie ze het liefste uitkomen. Onder *Potentiële herintreders* zijn vergelijkbare verhoudingen terug te vinden. Daarbij weet men wel iets vaker wat men wil. Dit wordt naar alle waarschijnlijkheid verklaard door hun speelverleden.

Figuur 3.1. Gewenste competitievorm onder geïnteresseerden zaalvoetbal naar organisatie (in procenten)

Zowel de *Potentiële herintreders* als de *Aspiranten* die willen deelnemen aan een zaalvoetbalcompetitie geven aan dat ze dat bij voorkeur doen via een competitie van de KNVB (44% versus 35%).

Het spelen van zaalvoetbal vindt ook in competities buiten de KNVB om plaats (tabel 3.9). Aan deze *Ongebonden* competitiespelers is gevraagd welke competitievorm zij momenteel spelen. Ook voor deze groep is het spelen tegen andere zaalvoetbalteams een belangrijk element. Dit geldt voor de huidige spelers, maar ook voor de *Aspiranten* en *Potentiële herintreders*. Deze groepen geven aan wat de gewenste competitievorm is. Met name de wens om tegen bevriende ploegen te spelen is onder *Aspiranten* (60%) en *Potentiële herintreders* (55%) groot. Ook het sporten via school of universiteit en bedrijvencompetities is populair.

Tabel 3.9. Huidige competitievorm buiten de KNVB van de huidige spelers en gewenste competitievorm van de aspirant spelers (in procenten)

	Speelt momenteel: huidige speelvorm		Speelt niet: gewenste vorm	
	Ongebonden (Oud) (n=44)	Ongebonden (Jong) (n=23)	Aspirant (n=110)	Potentiële herintreder (n=67)
Tegen andere zaalvoetbalteams en/of verenigingen	52	57	54	60
Met bevriende ploegen/vriendenteams	27	39	60	55
Tegen andere bedrijven dan waar ik werk	32	-	25	42
Binnen de school, universiteit	9	22	22	4
Binnen het bedrijf waar ik werk	7	4	21	37
Tegen andere scholen, universiteiten	2	9	19	7
Anders	7	17	-	1

Uit tabel 3.9 komt verder naar voren dat de huidige en gewenste competitievorm niet veel verschilt van de competitie die de KNVB aanbiedt. Ook bij de competitie die aangeboden wordt door de bond gaat het in eerste instantie om het spelen van wedstrijden tegen andere

zaalvoetbalteams. Mogelijk ligt de wens om buiten de KNVB om competitie te spelen met name ten grondslag aan de wijze waarop invulling gegeven wordt aan dit aanbod door de bond. Tabel 3.12 toont de redenen om geen lid te zijn van de KNVB.

Uit tabel 3.10 blijkt met welke frequentie de spelers het liefste competitie spelen. Slechts 17 procent van de *Aspiranten* geeft de voorkeur aan het spelen van een competitievorm anders dan een (twee)wekelijks terugkerende gebeurtenis voor een heel/half seizoen.

Tabel 3.10. Voorkeuren voor deelname aan competitie naar frequentie (in procenten)

	Zou willen spelen		Aspiranten				
	Aspirant	Potentiële herintreder	13-18	19-24	25-34	35-44	45-59
	(n=170)	(n=120)	(n=27)	(n=45)	(n=57)	(n=28)	(n=13)
Wekelijkse competitie	31	48	33	40	18	18	85
Twee wekelijkse competitie	40	36	37	40	46	43	15
Wekelijkse competitie (half seizoen)	20	14	15	11	32	25	-
Maandelijks toernooi afgewerkt op avond/dag	16	18	15	20	12	25	8
Anders	1	1	-	2	2	-	-

Over het algemeen biedt de KNVB een competitie aan waarbij wekelijks gespeeld wordt tegen andere teams. Daarmee lijkt het een groot gedeelte van de geïnteresseerden aan te spreken. Met name de *Potentiële herintreders* hebben een voorkeur voor de competitiepeelfrequentie zoals deze door de bond wordt aangeboden. Eerder zagen we ook al dat *Potentiële herintreders* het liefst in de KNVB competitie wil zaalvoetballen (44%, figuur 3.1).

De voorwaarden die geïnteresseerden stellen voor het spelen van zaalvoetbal in competitievorm (al dan niet binnen de KNVB) hebben met name betrekking op de aanwezigheid van een vaste speelavond, het spelen in de buurt en het spelen tegen gelijkwaardige tegenstanders (tabel 3.11). Met name diegene die eerder al zaalvoetballen geven aan een vaste avond belangrijk te vinden (68%). Diegene die nog niet eerder zaalvoetballen (*Aspiranten*), vinden het vooral van belang in de buurt te kunnen spelen (66%). Het spelen op een vaste plaats lijkt van een minder groot belang voor zowel aspiranten (14%) als potentiële herintreders (18%).

Tabel 3.11. Voorwaarden voor deelname aan competitie (in procenten)

	Zou willen spelen		Aspiranten				
	Aspirant	Potentiële herintreder	13-18	19-24	25-34	35-44	45-59
	(n=170)	(n=120)	(n=27)	(n=45)	(n=57)	(n=28)	(n=13)
Spelen op een vast tijdstip	32	24	26	38	28	39	23
Spelen op een vaste avond	59	68	48	67	58	57	69
Spelen op een vaste plaats	14	18	15	22	9	11	8
Spelen in de buurt / niet te ver weg	66	56	63	62	79	54	54
Spelen tegen gelijkwaardige tegenstanders	45	35	44	47	47	43	38
Anders	2	4	4	4	2	-	-

Tabel 3.11 laat zien wat voor *Aspiranten* en *Potentiële herintreders* belangrijke voorwaarden zijn om te gaan zaalvoetballen. Op deze punten kunnen competities buiten de KNVB om wellicht sterker verschillen van de competitie die de bond aanbiedt. Zo is het spelen op een vaste avond mogelijk gemakkelijker te realiseren binnen een interne competitie van bedrijf, school of universiteit dan voor een lokale of regionale competitie van de KNVB. Ook kan een dergelijke ‘wilde’ competitie misschien gemakkelijker garanderen dat deelnemende teams niet te ver hoeven reizen voor hun wedstrijden.

Omdat aan de deelname aan de verschillende vormen van zaalvoetbal ook verschillende kostenplaatjes vastzitten, is gevraagd naar de bestedingen van de huidige *KNVB Zaalvoetballers* en *Ongebonden* spelers (tabel 3.12). De *KNVB Zaalvoetballers* geven op jaarbasis meer uit aan zaalvoetbal dan de *Ongebonden* spelers (jong en oud). Het is aannemelijk dat dit te maken heeft met het aantal keren zij jaarlijks spelen. Onder *KNVB Zaalvoetballers* is dit namelijk hoger dan onder *Ongebonden* spelers. Meer dan de helft (64%) van de *KNVB Zaalvoetballers* geeft aan dat zij meer dan 150 euro per jaar uitgeven aan zaalvoetbal. Onder *Ongebonden* is dit nog geen 20 procent. De uitgaven aan zaalvoetbal lijken afhankelijk van de leeftijd. Vanaf het 25^e levensjaar gaat men significant meer uitgeven aan zaalvoetbal. Dit wordt mogelijk ook verklaard door het hogere inkomen van spelers uit deze leeftijdsgroep.

Tabel 3.12. Bestedingen aan zaalvoetbal per jaar in euro's (in procenten)

	KNVB Zaalvoetballer (n=679)	Ongebonden (Oud) (n=129)	Ongebonden (Jong) (n=83)
€ 1-25	1	14	22
€ 26-50	2	17	16
€ 51-100	14	37	26
€ 101-150	18	13	16
€ 151-250	38	13	9
€ 251 of meer	26	5	10
<i>Gemiddelde</i>	<i>€241</i>	<i>€107</i>	<i>€118</i>

Onder de huidige *KNVB Zaalvoetballers* en *Ongebonden* spelers bestaat een aanzienlijk verschil wat betreft uitgaven aan zaalvoetbal. De *Ongebonden* spelers geven gemiddeld gezien minder dan de helft uit dan de *KNVB Zaalvoetballers* uit. Wanneer de uitgaven uitgesplitst worden, dan geven *KNVB Zaalvoetballers* voornamelijk geld uit aan lidmaatschap/contributie (90%) en aan kleding/materiaal (81%). Volwassen *Ongebonden* spelers geven vooral geld uit aan kleding/materiaal (44%) en aan zaalhuur (30%). Met name op het gebied van lidmaatschap/contributie besparen de *Ongebonden* spelers veel geld. Zo geeft 28 procent van hen iets uit aan deze post (tegenover 90% onder *KNVB Zaalvoetballers*). Daar staat tegenover dat zij vaker zaalhuur betalen omdat dat niet in hun contributiebijdragen zit. Zie ook bijlage 2 Aanvullende tabellen.

Ongeveer de helft van de mensen die wel eens zaalvoetbal speelt, doet aan een vorm van competitie. Ongeveer de helft hiervan speelt competitie via de KNVB. Er bestaat kortom een aanzienlijke groep mensen die zaalvoetbal speelt maar geen lid is van de KNVB. Wat de redenen hiervoor zijn, staat beschreven in tabel 3.13. Een groot gedeelte van deze groep *Ongebonden* spelers geeft aan geen lid te zijn van de KNVB omdat ze dit met prestatiegericht

voetbal associëren en juist liever recreatief zaalvoetballen. De volwassen *Ongebonden* spelers geven dit vaker aan (51%) dan de jeugd (32%). Onder de volwassenen ziet 23 procent op tegen het wekelijks wedstrijden spelen dat volgens hen samenhangt met het lidmaatschap bij de KNVB. Voor slechts elf procent van de jongeren vormt dit ook een belemmering. Slechts twee procent van beide groepen geeft aan de competitievorm van de KNVB niet te kennen.

Tabel 3.13. Redenen om geen lid te zijn van de KNVB (in procenten)

	Speelt momenteel	
	Ongebonden (Oud) (n=122)	Ongebonden (Jong) (n=56)
Wil recreatief i.p.v. prestatief	51	32
KNVB niet nodig	37	32
Geen zin wekelijks wedstrijd spelen	23	11
Speelt informeel	10	14
Anders	7	9
Competitie is (te) duur	6	11
Geen zin in boetes, schorsingen	5	2
Langer reizen om (uit)wedstrijden te spelen	4	7
Speelt niet op een vaste avond	3	2
Speelt niet altijd in een vaste hal /zaal	3	2
Onbekend met officiële KNVB competities	2	2

Op basis van de opgegeven redenen waarom *Ongebonden spelers* geen lid zijn van de KNVB, kan deze groep in twee subgroepen worden gesplitst. Zo zijn er de recreanten die op een andere wijze zaalvoetbal willen spelen dan wat de KNVB aanbiedt. Zij hebben geen behoefte aan wekelijkse wedstrijden of spelen überhaupt niet om te presteren. Daarnaast bestaat er een groep die wellicht wel geïnteresseerd is in het aanbod van de KNVB, maar tegelijk aangeeft dat de randvoorwaarden waarvoor gekozen wordt voor hun niet ideaal zijn. Alternatieve aanbieders zijn bijvoorbeeld de organisatoren van bedrijvencompetities.

Het eerder vastgestelde verband (zie paragraaf 2.1) dat veel *KNVB Zaalvoetballers* naast deze sport ook voetballen op het veld lijkt in tabel 3.14 bevestigd te worden. Zo geeft namelijk 47 procent van alle *KNVB Zaalvoetballers* aan dat zij vanwege het veldvoetbal al lid van de KNVB waren. De meest genoemde motivatie daarbuiten is dat men graag in een officiële competitie uitkomt (47%). Nog eens 41 procent van de leden geeft aan dat men lid is omdat het zaalvoetbal goed georganiseerd is bij de bond. Oudere zaalvoetballers zijn minder vaak lid van de KNVB dan jongere voetballers.

Tabel 3.14. Redenen om lid te zijn van de KNVB (in procenten)

	KNVB Zaalvoetballers (n=622)	KNVB Zaalvoetballer				
		13-18 (n=252)	19-24 (n=107)	25-34 (n=176)	35-44 (n=90)	45-59 (n=52)
Vanwege veldvoetbal al lid	47	56	51	46	43	34
Speel graag officiële competitie	47	54	52	47	42	32
Goed georganiseerd	41	58	41	41	35	36
Geen idee, de ploeg is lid	28	20	28	26	35	30
Door officiële scheidsrechters geleid	20	29	25	18	16	13
Niveau is hoger	18	31	21	18	10	11
Krijg informatie over zaalvoetbal	2	6	1	1	1	9
Kan niet anders/noodzaak	2	-	-	3	1	9
Anders	2	1	2	1	1	6

Bij de redenen om lid te zijn van de KNVB valt op dat de leeftijd een rol speelt bij het aantal opgegeven redenen. Jongeren benoemen meer redenen om lid te zijn dan ouderen. Ouderen weten daarnaast minder goed waarom ze lid zijn (Geen idee, ploeg is lid: circa een derde) en beschouwen het lidmaatschap vaker als noodzaak (9%). Daarnaast noemen zij minder vaak de mogelijke voordelen om lid te zijn, zoals het spelen in een officiële competitie, leiding door de officiële scheidsrechters en ook het organisatieniveau. Ouderen zijn met name minder vaak lid omdat ze al voor veldvoetbal lid zijn. Dit komt overeen met de resultaten van tabel 2.7. Hieruit blijkt dat de ouderen vaker alleen zaalvoetbal spelen en geen veldvoetbal (meer) spelen zoals de meesten vroeger wel deden.

4. Speelmomenten

Kennis over de bestaande en gewenste speelmomenten is voor de voetbalbond belangrijk om op de wensen van de zaalvoetballers te kunnen inspelen. Hoewel zowel de *Definitief gestopten* als de *Aspiranten* de speelmomenten niet expliciet noemen als reden om te stoppen of om niet te beginnen, spelen de momenten uiteraard wel een grote rol bij het daadwerkelijk starten met zaalvoetbal. Vaak kan men bestaande activiteiten niet eenvoudig verplaatsen.

4.1 Huidig

Eerst kijken we naar de huidige speelmomenten van de spelers. In tabel 4.1 valt op dat de populairste zaalvoetbalmomenten onder alle *Huidige spelers* op de maandag, woensdag en vrijdag vallen. Op deze dagen is het tijdstip van 20.00 uur tot 21.00 uur het meeste gebruikt. Wanneer alleen gekeken wordt naar *KNVB Zaalvoetballers*, dan worden vergelijkbare percentages gevonden. De dinsdag en donderdag zijn als dagen iets minder vaak (respectievelijk 9% en 8%) genoemd als dagen waarop men zaalvoetbalt. Mogelijk wordt dit verklaard door het feit dat de meeste veldvoetbalteams trainen op dinsdag en donderdag waardoor deze dagen minder populair zijn als zaalvoetbaldagen. Dit is in lijn met de eerdere bevinding dat veel van de *Huidige spelers* naast het zaalvoetbal ook op het veld voetballen.

Tabel 4.1. Huidige speelmomenten onder huidige spelers (KNVB Zaalvoetballers en Ongebonden spelers) naar uren (in procenten)

	7.00 - 10.00	11.00 - 13.00	14.00 - 18.00	19.00 - 20.00	20.00 - 21.00	21.00 - 22.00	22.00 - 23.00	23.00 en later	Totaal
Maandag	-	-	1	6	10	7	2	-	26
Dinsdag	-	-	-	2	6	2	1	-	11
Woensdag	-	-	-	4	9	6	2	-	21
Donderdag	-	-	-	2	4	2	1	-	10
Vrijdag	-	-	-	5	11	6	3	-	26
Zaterdag	-	-	3	-	2	-	-	-	5
Zondag	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Totaal	1	-	5	19	43	23	9	-	100

De verschillen naar leeftijd zijn voor alle momenten verwaarloosbaar te noemen (niet in tabel). De dagen waarop de spelers het meest zaalvoetballen blijven de maandag, woensdag en vrijdag, voornamelijk rond de periode van 20.00 uur tot 21.00 uur. Dat er geen duidelijke verschillen gevonden worden op basis van leeftijd, komt mogelijk doordat er geen respondenten jonger dan twaalf jaar zijn opgenomen in de steekproef. Vanaf deze leeftijd is het tijdsblok 19.00 – 21.00 uur voor alle leeftijden haalbaar.

4.2 Voorkeur speelmoment

Het grootste gedeelte van alle (potentiële) zaalvoetballers geeft aan het liefste tussen 20.00 en 21.00 uur te zaalvoetballen. Niet geheel verrassend is dat de tijden die vlak voor of na deze tijd vallen ook populair blijken. Een uitzondering hierop is het speelmoment 14.00 – 19.00 uur voor de *Ongebonden zaalvoetballers* (22 %).

Tabel 4.2. Voorkeur speelmomenten naar uren (in procenten)

	7.00 – 11.00	11.00 – 14.00	14.00 – 19.00	19.00 – 20.00	20.00 – 21.00	21.00 – 22.00	22.00 – 23.00	23.00 en later	Geen voorkeur
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
KNVB Zaalvoetballers	1	1	4	13	61	17	1	0	2
< 20 jaar	1	4	7	29	44	8	2	0	3
20 - 34 jaar	1	1	3	13	66	14	1	0	2
>34 jaar	2	0	5	8	57	26	1	0	1
Alleen zaalvoetbal	1	0	4	11	60	21	0	0	1
Zowel zaal- als veldvoetbal	1	2	4	14	61	14	1	0	2
Ongebonden (oud)	3	6	22	15	40	10	1	0	2
Aspiranten	5	5	11	29	40	8	0	0	3

Naast de voorkeur voor tijden bestaat er ook een duidelijke voorkeur voor bepaalde dagen. De dagen waarop de *KNVB Zaalvoetballer* het liefst zou zaalvoetballen zijn de maandag, woensdag of vrijdag. *Aspiranten* en huidige *Ongebonden* oudere spelers hebben een minder sterke voorkeur voor deze dagen. Deze groepen geven relatief vaak aan ook in het weekend te willen voetballen.

Tabel 4.3. Voorkeur speelmomenten naar dagen (in procenten)

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
	%	%	%	%	%	%	%
KNVB Zaalvoetballers	21	8	23	11	27	6	2
< 20 jaar	20	7	21	6	28	8	5
20 - 34 jaar	23	8	23	11	27	5	1
>34 jaar	18	10	24	14	27	5	1
Alleen zaalvoetbal	20	10	24	14	24	6	1
Zowel zaal- als veldvoetbal	22	8	23	9	29	5	2
Ongebonden (oud)	15	15	14	12	21	13	7
Aspiranten	16	18	20	16	14	10	7

4.3 Tevredenheid speelmoment

Hiervoor zijn de tijden beschreven waarop de speler momenteel voetballen en welk voorkeursmoment ze hebben. Deze twee momenten hoeven uiteraard niet overeen te komen. Om inzicht in de mate van overeenkomst te krijgen is de volgende tabel gemaakt. Wanneer de voorkeur voor het favoriete en huidige speelmoment overeenkwam, dan is dat beoordeeld als

‘tevreden met het speelmoment’. In tabel 4.4 staan de percentages van ‘tevreden met het speelmoment’ beschreven voor de *KNVB Zaalvoetballers*.

Tabel 4.4. Tevredenheid met speelmoment onder alle *KNVB Zaalvoetballers* (in procenten)⁸

	7.00 - 10.00	11.00 - 13.00	14.00 - 18.00	19.00 - 20.00	20.00 - 21.00	21.00 - 22.00	22.00 - 23.00	23.00 en later	Totaal
Maandag	-	-	-	55	76	46	35	-	58
Dinsdag	-	-	-	51	80	64	-	-	65
Woensdag	-	-	36	45	80	53	59	-	63
Donderdag	-	-	-	16	78	59	-	-	60
Vrijdag	-	-	-	32	77	56	28	-	60
Zaterdag	-	-	61	47	45	-	-	-	54
Zondag	70	52	-	-	-	-	-	-	60
Totaal	36	57	57	48	76	55	42	-	60

Uit tabel 4.1 is geconcludeerd dat men met name zaalvoetbalt (leden en niet-leden) op maandag, woensdag of vrijdag. Opvallend genoeg zijn de mensen die op deze dagen spelen niet vaker tevreden dan de spelers die op de andere dagen spelen. Aangenomen mag worden dat dit voortkomt uit de bewuste keuze die gemaakt wordt voor een dag waarop gespeeld wordt. Over het algemeen is 60 procent van de *KNVB Zaalvoetballers* tevreden met de speeldag. De meningen over de speeluren kennen een grotere verscheidenheid dan de tevredenheid over de dag waarop gespeeld wordt. De spelers van het tijdsblok 20.00 – 21.00 zijn opvallend vaker (76%) tevreden over hun speeltijd dan voetballers die op andere tijden spelen. Over het algemeen is 53 procent van de *KNVB Zaalvoetballers* tevreden over het speelmoment.

Over de tevredenheid van de *Ongebonden zaalspelers* (oud) is helaas geen uitspraak te doen aangezien voor geen enkel moment het minimaal aantal waarnemingen (15) is gehaald. Over de totalen van de dagen en de momenten zijn de aantallen wel wat groter, maar nog steeds heel beperkt. Een sterk afwijkend patroon is hier niet uit af te leiden.

⁸ Een leeg vlak geeft aan dat er te weinig (n<15) waarnemingen zijn om de tevredenheid betrouwbaar vast te stellen.

5. Motivatie

In dit hoofdstuk gaan we in op de beweegredenen die (voormalige) zaalvoetballers hebben of hadden om te zaalvoetballen. Daarnaast gaan we ook in op de mogelijke redenen voor het stoppen met zaalvoetbal en het beeld dat men heeft bij de sport zaalvoetbal.

5.1 Beeldvorming en beweegredenen

Voor de huidige *KNVB Zaalvoetballers* is het belangrijkste beeld dat zaalvoetbal leidt tot een betere (veld)techniek (57%, tabel 5.1). Daarnaast geeft een vergelijkbaar aandeel van deze groep ook aan dat de sport bij hen past (52%) en dat de sport in hun ogen dynamisch is (52%). Ook de *Ongebonden* oudere spelers herkennen deze punten het meest. Het zijn echter wel minder hoge percentages. De *Ongebonden* jonge spelers geven opvallend weinig aantal keren aan dat ze vinden dat de sport bij hen past (5%).

Meer dan de helft (52%) van alle *Definitief gestopte* zaalvoetballers geeft aan dat zij de sport als blessuregevoelig zien (tabel 5.1). Ook onder de *Aspiranten* is dit het meest genoemde antwoord (34%). Beide groepen zien de sport daarnaast ook als dynamisch (resp. 35% en 29%). Slechts zeven procent van de *Definitief gestopten* geeft aan dat zij vinden dat de sport bij hen past. Opvallend genoeg geeft een bijna twee keer zo groot aandeel *Aspiranten* aan dat dit wel het geval is (13%). Onder *Potentiële herintreders* valt op dat relatief veel (30%) van hen aangeven dat de sport in hun ogen goed bij hun past.

Tabel 5.1. Beeld bij zaalvoetbal onder definitief gestopten en aspiranten (in procenten)

	Speelt momenteel			Zou willen spelen		
	KNVB Zaalvoetballer (n=679)	Ongebonden (oud) (n=129)	Ongebonden (jong) (n=83)	Aspirant (n=536)	Potentiële herintreder (n=213)	Definitief gestopte (n=412)
Leidt tot betere (veld) techniek	57	34	24	20	38	26
Past bij mij	55	37	5	13	30	7
Dynamische sport	52	33	20	29	48	35
Blessuregevoelig	32	30	27	34	47	52
Iedereen mag meespelen, selectie is onbelangrijk	20	27	16	20	15	17
Als men wil blijven voetballen maar geen tijd meer voor (buiten) competitie	19	19	10	19	21	16
Laagdrempelige sport	18	26	16	17	20	11
Snelle (jonge) mensen	14	16	14	16	13	20
Voetballen zonder verplichting	13	16	14	11	16	12
Geen enkel beeld	2	3	19	13	4	7

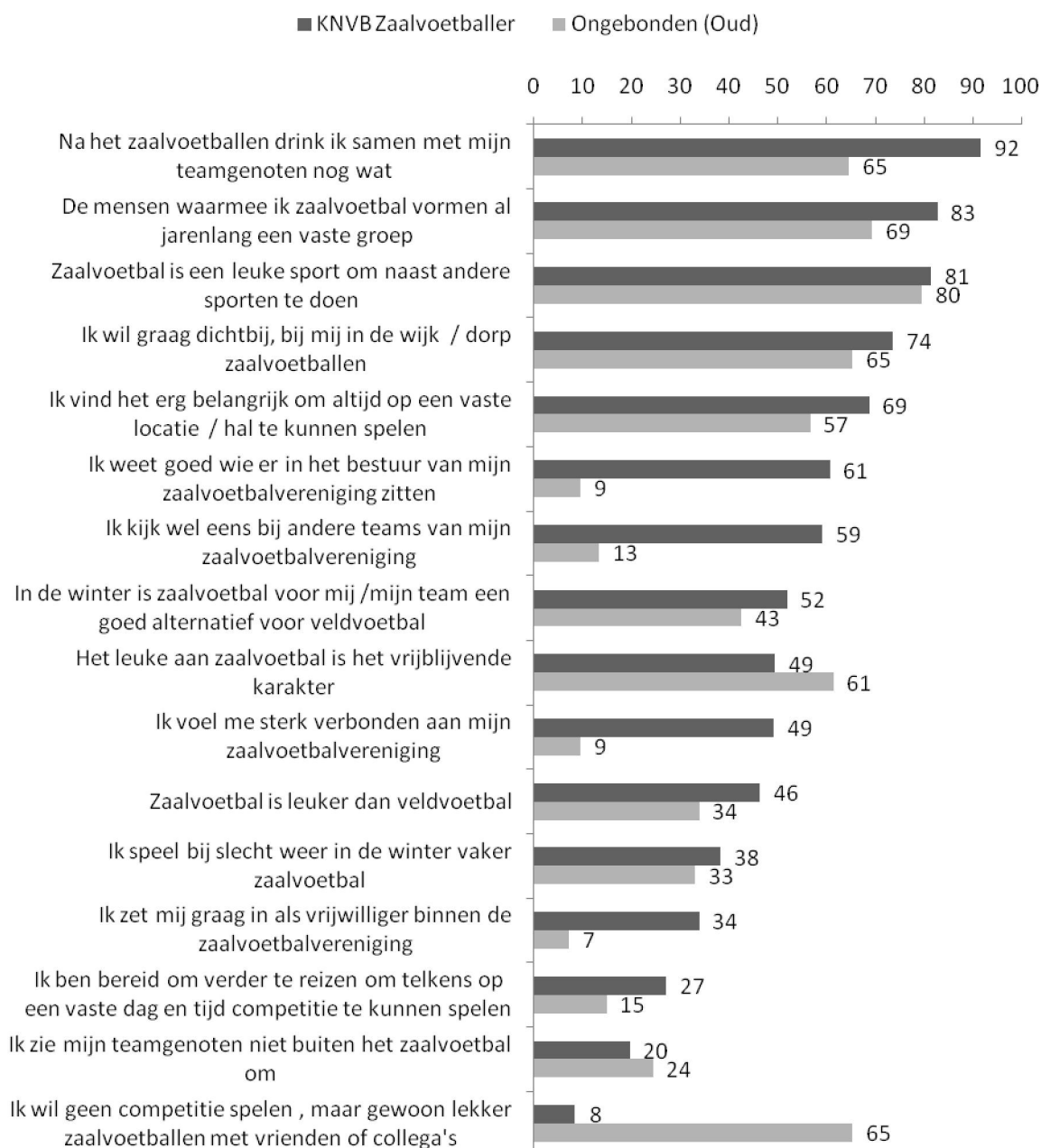
Slechts vijf procent van *Ongebonden* jonge zaalvoetballers geeft aan dat zij vinden dat de sport bij hen past. Daarnaast geldt voor 19 procent van hen dat zij geen enkel beeld hebben bij de sport zaalvoetbal.

Gevraagd is ook naar wat volwassen *KNVB Zaalvoetballers* en *Ongebonden* spelers kenmerkend vinden voor het zaalvoetbal. Als eerste valt op dat er grote verschillen te vinden zijn tussen de *KNVB Zaalvoetballers* en de *Ongebonden* spelers (figuur 5.1). Dit zijn de vragen die betrekking hebben op de gang van zaken in de zaalvoetbalvereniging. *Ongebonden* spelers geven in veel mindere mate aan te weten wie er in het bestuur zitten, te kijken bij andere teams van de vereniging of zich in te zetten als vrijwilliger voor de vereniging. Zij voelen zich in veel minder betrokken bij hun zaalvoetbalvereniging. Hierbij is het van belang om mee te nemen dat deze groep in slechts 23 procent van de gevallen via de zaalvoetbalvereniging aan zaalvoetbal gedaan heeft in het afgelopen jaar.

Met name *KNVB Zaalvoetballers* huldigen het sociale karakter van zaalvoetbal. Van hen geeft 92 procent aan na het zaalvoetbal nog wel eens wat te drinken met hun teamgenoten (figuur 5.1). Ook geeft 83 procent van de *KNVB Zaalvoetballers* aan al jarenlang een vaste groep te vormen met de personen met wie ze nu zaalvoetballen. Zowel *Ongebonden* spelers (80%) als *Zaalvoetballers* (81%) geven aan dat zij de sport graag doen naast andere sporten. *Ongebonden* spelers geven vaker dan *KNVB Zaalvoetballers* aan dat zij het vrijblijvende karakter van zaalvoetbal fijn vinden (61% om 49%). Het niet willen spelen van competitie is onder 65 procent van de *Ongebonden* spelers een belangrijk punt met betrekking tot zaalvoetbal. Onder KNVB-leden is dit slechts acht procent. Voor zowel de *Zaalvoetballers* (52%) als de *Ongebonden* spelers (43%) is het zaalvoetbal in de winter een goed alternatief voor veldvoetbal.

Opvallend is dat slechts 46 procent van de *KNVB Zaalvoetballers* zaalvoetbal leuker vindt dan veldvoetbal. Bedacht moet worden dat bijna iedereen van de groep (95%) ooit veldvoetbal speelde (31%) of nog speelt (64%). Ondanks deze voorkeur speelt maar acht procent vaker veld- dan zaalvoetbal (19% even vaak). Bij de *Ongebonden zaalvoetballers* is de voorkeur voor zaalvoetbal boven veldvoetbal nog wat minder (34%). Overigens betekenen deze cijfers niet dat de rest veldvoetbal leuker vindt, een zeker percentage zal zaal- en veldvoetbal even leuk vinden.

Figuur 5.1. Uitspraken over zaalvoetbal (percentage (helemaal) mee eens)

Uit figuur 5.1 valt af te lezen dat *KNVB Zaalvoetballers* en *Ongebonden* spelers een uiteenlopende wens hebben met betrekking tot het spelen van competitie. Als de laatste groep aan een competitie deelneemt dan zou dat volgens een groot deel van hen moeten plaatsvinden op basis van plezier (54%, zie tabel 3.6).

Aan zowel de *Ongebonden* spelers als *KNVB Zaalvoetballers* is gevraagd naar de redenen waarom men deze sport beoefent (zie tabel 5.2). Voor *KNVB Zaalvoetballers* geldt dat ze de sport vooral beoefent om gezondheidsredenen of om voldoende lichaamsbeweging (86%) te krijgen. Spelen voor het plezier (83%) en de sociale contacten (78%) volgen op de tweede en derde plaats. Deze volgorde is onder de *Ongebonden* spelers gelijk. Deze groep geeft minder

vaak (Oud: 39%, Jong: 27%) aan dat zij zaalvoetbal spelen als uitlaatklep voor het dagelijks leven of ter ontspanning dan dat *KNVB Zaalvoetballers* dat als reden opvoeren (58%).

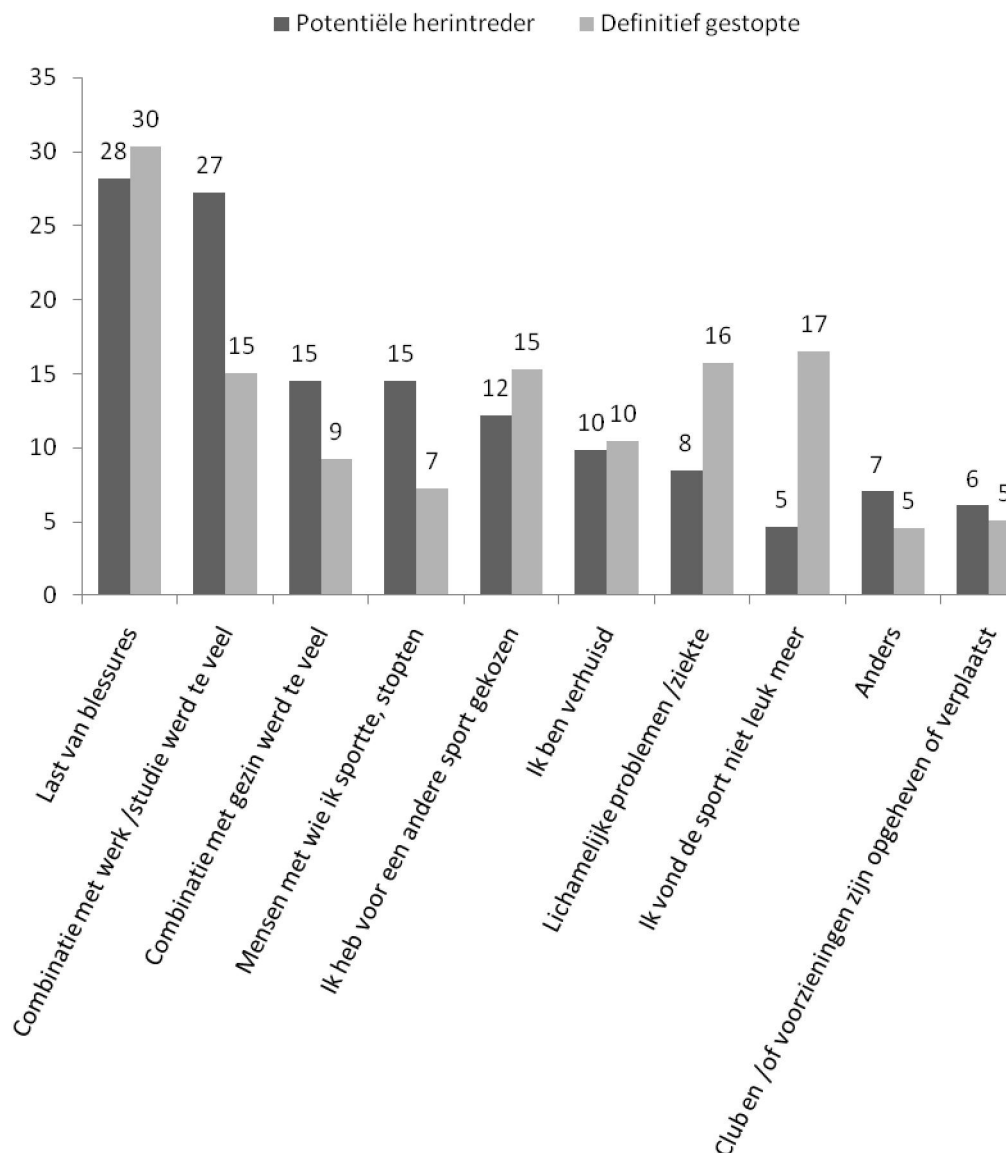
Het feit dat zaalvoetbal in de regel overdekt plaatsvindt trekt in beperkte mate een groep spelers die gericht is op binnensport (varieert van 13% tot 25%). Deze groep is echter kleiner dan de groep die andere sporten beoefent omdat men hierbij ‘lekker buiten kan zijn’ (varieert van 21% tot 26%).

Tabel 5.2. Redenen waarom men sport beoefent (in procenten)

	Zaalvoetbal			Over andere sport		
	KNVB Zaalvoetballer (n=679)	Ongebonden (Oud) (n=129)	Ongebonden (Jong) (n=83)	Aspirant (n=536)	Potentiële herintreder (n=213)	Definitief gestopte (n=412)
Lichaamsbeweging /gezondheid	86	73	71	68	66	61
Leuke activiteit, plezier	83	73	69	49	55	44
Gezelligheid, sociale contacten	78	58	40	32	38	28
Uitlaatklep dagelijks leven, ontspanning	58	39	27	36	39	35
Competitie	54	19	28	15	22	10
Prestatie, jezelf verbeteren	49	12	25	22	24	22
Opbouw conditie, kracht, lenigheid	47	31	35	47	43	38
Leren vaardigheden	23	6	22	7	6	5
Kan binnen sporten	19	13	25	1	3	-
Goede accommodatie	8	12	7	6	6	5
Afslanken	5	5	1	24	19	17
Geen sport	-	1	-	12	10	19
Lekker buiten zijn	1	2	4	24	26	21
Weinig, geen reistijd nodig	5	7	8	7	8	8
Aanzien, status	4	-	1	1	-	-
Niet duur	4	14	7	13	11	12
Specifieke aandoening	2	1	1	2	-	5
Zakelijke contacten	1	-	-	1	3	1
Advies arts, fysiotherapeut	-	2	1	7	5	8

Vanzelfsprekend zijn er ook mensen die met zaalvoetbal gestopt zijn. Welke redenen hebben zij hiervoor? Onder oud-zaalvoetballers geeft bijna een derde aan dat zij gestopt zijn omdat zij last kregen van blessures. Opvallend is dat de potentiële herintreders in veel gevallen aangeven dat zij gestopt zijn wegens tijdgebrek in combinatie met werk of studie (27%). Dit is opvallend omdat dit aantal bijna twee keer zo hoog is als het aantal onder *Definitief gestopten* (15%). *Definitief gestopten* vonden de sport in veel gevallen gewoon niet leuk meer (17%) of hadden lichamelijke problemen (16%).

Figuur 5.2. Stopmotieven zaalvoetbal (in procenten)

Wanneer de stopredenen van *Potentiële herintreders* en de *Definitief gestopten* worden vergeleken dan valt op dat deze laatste groep meer intrinsieke motieven heeft om te stoppen met zaalvoetbal. Zo vond een relatief groot gedeelte van hen de sport niet meer leuk of braken lichamelijke problemen de spelers op. De stopmotieven van *Potentiële herintreders* zijn eerder van tijdelijke aard. Zij geven aan het te druk te hebben gekregen met andere zaken zoals werk, studie of gezin.

Net zoals het stoppen met zaalvoetbal voor *Definitief gestopten* zijn redenen heeft, zijn er ook verschillende redenen om te beginnen met zaalvoetbal voor *Potentiële (her)intreders*. In tabel 5.3 komt naar voren dat potentiële zaalvoetballers naar het zaalvoetbal getrokken worden wanneer zij het minder druk zullen krijgen (27%). Het spelen met een bekende is met name voor de jongere *Aspiranten* van belang. Voor respectievelijk een kwart en een vijfde van de *Aspiranten* en *Potentiële (her)intreders* geldt dat zij wellicht weer gaan zaalvoetballen wanneer zij meegevraagd worden. Van de groep *Aspiranten* geeft 29 procent aan dat zij niet wil

zaalvoetballen. In de inventarisatie voorafgaande aan het Bevolkingsonderzoek gaven de *Aspiranten* aan deze sport niet uit te sluiten als toekomstige, te beoefenen sport. Voor hen gaat het maken van concrete plannen duidelijk te ver.

Tabel 5.3. Voorwaarde voor het starten met zaalvoetbal (in procenten)

	Potentiële (her)intreders		Aspiranten				
	Aspirant (n=536)	Voormalig, mogelijk nog zaalvoetbal (n=213)	13-18 (n=69)	19-24 (n=104)	25-34 (n=145)	35-44 (n=121)	45-59 (n=97)
Wil niet zaalvoetballen	29	-	25	25	21	31	42
Met een bekende	28	33	38	34	34	20	16
Minder druk krijg	27	41	33	31	28	26	19
Als iemand me meevraagt	20	26	26	29	21	12	14
Gezondheid het toelaat	13	23	9	8	11	21	13
Als meer geld heb	9	5	9	9	12	9	5
Als weet waar kan zaalvoetballen	8	12	10	8	10	6	9
Anders	5	6	3	5	6	5	4
Als aanbod verbetert	4	8	10	7	3	1	3
Als niet meer kan veldvoetballen	4	4	10	4	4	2	3
Als weinig hoeft te leren	4	2	6	3	5	2	3
Al plan spelen zaalvoetbal	1	4	3	1	1	2	2
Als reistijd vermindert	1	3	1	1	1	-	3

Wanneer de belangrijkste voorwaarden voor het beginnen met zaalvoetbal beschouwd worden, dan valt op dat deze voor potentiële spelers geen betrekking hebben op het aanbod. Het zijn veelal persoonlijke factoren die een rol spelen bij het al dan niet beginnen met zaalvoetbal. Voorwaarden met betrekking tot het aanbod worden slechts incidenteel genoemd. De meest genoemde voorwaarde in deze categorie is de bekendheid met de locatie van het zaalvoetbal. Respectievelijk acht en twaalf procent van de *Aspiranten* en *Potentiële herintreders* geeft aan dat zij pas gaan zaalvoetballen wanneer zij weten waar dat kan.

5.2 Toekomst

Met betrekking tot de toekomst geeft vijftien procent van de huidige *KNVB Zaalvoetballers* aan dat zij binnen vier jaar willen stoppen met de sport. Van alle *Zaalvoetballers* geeft 62 procent aan dat zij nog minstens tien jaar door zouden willen gaan. Onder *Ongebonden* spelers is het geplande vervolg van de carrière korter. Ruim een derde geeft aan binnen nu en vier jaar te zullen stoppen met zaalvoetbal. Dit komt overeen met de opgegeven duur (tabel 2.6). Daaruit blijkt dat *KNVB Zaalvoetballers* veel langer actief zijn dan *Ongebonden* spelers.

Tabel 5.4. Aantal jaar dat spelers nog als zaalvoetballer actief willen blijven (in procenten)

	Speelt momenteel			KNVB-zaalvoetballid				
	KNVB Zaalvoetballer	Ongebonden (Oud)	Ongebonden (Jong)	13-18	19-24	25-34	35-44	45-59
	(n=679)	(n=129)	(n=83)	(n=252)	(n=107)	(n=176)	(n=90)	(n=52)
1 jaar	5	11	19	5	3	5	4	8
2 jaar	6	10	12	6	4	7	7	6
3 jaar	4	2	4	5	3	2	6	10
4-9 jaar	23	23	43	16	19	19	31	44
10 jaar of meer	62	53	22	69	72	66	52	33

In de tabel staan intenties beschreven en vanzelfsprekend geen concrete plannen. De cijfers laten zien dat de groep die binnenkort wil stoppen met de sport klein is. Daarom mag er van worden uitgegaan dat men zaalvoetballers de sport leuk vinden om te beoefenen. De *Ongebonden jonge zaalspelers* vormen hierop een uitzondering. Dit is dan ook de groep die minder bewust voor de sport lijkt te kiezen omdat men er veelal via andere instanties (school, veldvoetbal) mee in contact is gekomen (zie paragraaf 3.2)⁹.

De interesse van veel huidige *KNVB Zaalvoetballers* naar een sport naast zaalvoetbal betreft vooral tennis (21%). Met name de jongere *Ongebonden* spelers zijn ook geïnteresseerd in veldvoetbal en vecht- en verdedigingssporten (tabel 5.5^A). Onder de *KNVB Zaalvoetballers* geven vooral de jongere respondenten aan vecht- en verdedigingssporten te willen doen naast het zaalvoetbal. Tennis is in alle andere leeftijdscategoriën de populairste sport om naast zaalvoetbal te beoefenen (tabel 5.5^B).

Tabel 5.5^A. Overweging om (naast zaalvoetbal) een andere sport te beoefenen (in procenten)

	Speelt momenteel			Speelt niet		
	KNVB Zaalvoetballer	Ongebonden (Oud)	Ongebonden (Jong)	Aspirant	Potentiële herintreder	Definitief gestopte
	(n=679)	(n=129)	(n=83)	(n=536)	(n=213)	(n=412)
Tennis	21	16	13	7	7	6
Weet ik niet	11	23	24	17	16	20
Fitness	10	5	4	11	6	6
(Veld) Voetbal	8	3	12	7	14	5
Hardlopen	7	5	1	3	5	8
Wielrennen/toerfietsen	6	8	1	4	5	4
Squash	4	2	-	2	2	3
Vecht- en verdedigingssport	4	2	7	2	2	2

⁹ Wellicht wordt deze indruk verkregen doordat de ouders die de vragen voor hun kind hebben beantwoord niet voldoende op de hoogte zijn van de motivatie van hun kind.

Tabel 5.5^B. Overweging om (naast zaalvoetbal) een andere sport te beoefenen (in procenten)

	KNVB Zaalvoetballer				
	13-18 (n=252)	19-24 (n=107)	25-34 (n=176)	35-44 (n=90)	45-59 (n=52)
Tennis	12	21	23	20	17
Weet ik niet	10	4	15	13	12
Fitness	14	11	8	11	6
Voetbal	14	10	7	4	4
Hardlopen	2	7	8	8	6
Wielrennen/toerfietsen	5	5	7	6	8
Squash	1	3	5	7	4
Vecht- en verdedigingssport	11	5	4	2	-

Het zaalvoetbal kent concurrentie van een aantal andere sporten. Opvallend is dat onder de huidige spelers meer mensen aangeven een andere sport te overwegen dan onder niet-zaalvoetballers. Dit lijkt een bevestiging voor de stelling dat zaalvoetballers actieve sporters zijn en dat de geïnteresseerden in zaalvoetbal vaak op zoek zijn naar een sport, maar niet goed weten welke dit zou zijn. Zaalvoetbal zou in hun beleving één van de opties zijn.

6. Conclusies en aanbevelingen

Een belangrijk doel van het onderzoek is het beschrijven van het profiel en de behoeften van de huidige zaalvoetballers. Daarnaast richt het onderzoek zich op de in zaalvoetbal geïnteresseerde Nederlanders. De resultaten hiervan maken het voor de KNVB mogelijk om (potentieel) geïnteresseerde doelgroepen te identificeren.

Het Mulier Instituut heeft het onderzoek uitgevoerd en online enquêtes gehouden onder zaalvoetballers uit het KNVB ledenbestand en onder Nederlanders uit een representatief internetpanel van GfK PanelServices. Daarnaast zijn resultaten uit trendonderzoeken over sportdeelname van het Sociaal Cultureel Planbureau (AVO-onderzoeken) gebruikt om ontwikkelingen op het gebied van het zaalvoetbal in kaart te brengen.

6.1 Bevindingen

Ontwikkeling zaalvoetbalbeoefening

Sinds 1979 is sprake van enige toename in de deelname aan zaalvoetbal. De verhoging van het percentage wordt grotendeels verklaard doordat veldvoetballers vaker zaalvoetbal naast veldvoetbal beoefenen. Zaalvoetbal is voor veel mensen een aanvullende sport. Dit loopt uiteen van het trainen bij winterse omstandigheden voor jonge mensen tot het spelen van zaalvoetbal na de veldvoetbalcarrière. Van alle zaalvoetballers beoefent momenteel ongeveer driekwart veldvoetbal. Naast zaalvoetbal beoefenen de zaalvoetballers ook vaak (solo) sporten zoals hardlopen, fitness en tennis.

Zaalvoetballers zijn voor de beoefening van de sport minder vaak lid van een sportvereniging dan veldvoetballers. Zaalvoetbal is in vergelijking met veldvoetbal minder gericht op training en/of competitie. Slechts de helft van alle zaalvoetballers geeft aan betrokken te zijn bij trainingen en/of competities in vergelijking tot ruim tweederde van de veldvoetballers. Zaalvoetballers beoefenen de sport vaak ook minder intensief dan veldvoetballers. Tweederde van de zaalvoetballers beoefent zaalvoetbal minder dan twaalf weken per jaar. Onder veldvoetballers ligt dit percentage op een derde.

Profielkenmerken zaalvoetballers

De zaalvoetballer in Nederland wordt overwegend door mannen gespeeld (80-90%), maar er is wel sprake van groei van het aandeel vrouwen. Ongeveer een tiende van de zaalvoetballers is van niet-westerse afkomst. Onder de jeugdige *KNVB zaalvoetballers* is het aandeel van niet-westerse allochtonen ongeveer een vijfde (conform bevolkingsverdeling van de leeftijdsgroep).

Zaalvoetballers zijn loyaal aan de sport. Zo beoefenen ze de sport over het algemeen al langere tijd (70-80% meer dan 10 jaar) en zijn ze niet van plan op korte termijn te stoppen. De leeftijd waarop men begint met zaalvoetbal ligt over het algemeen tussen de 13 en 24 jaar. De kennismaking komt voor de meesten tot stand via bekenden en/of familie of via het veldvoetbal. Met name jongeren zijn vaak via het veldvoetbal in aanraking gekomen met zaalvoetbal.

De belangrijkste reden om te stoppen met zaalvoetbal zijn blessures. Daarnaast is er een grote groep ex-zaalvoetballers die aangeeft dat de combinatie met werk, studie en/of gezin destijds

reden was om te stoppen. Overige redenen die worden genoemd zijn: het stoppen van vrienden of bekenden, verhuizen, de sport niet meer leuk vinden en bewust kiezen voor een andere sport.

Wensen beoefenaars zaalvoetbal

Wanneer wordt ingezoomd op de wensen en behoeften ten aanzien van de beoefening van de zaalvoetbalsport, dan valt op dat ruim de helft van de zaalvoetballers het liefst één keer per week zaalvoetbalt. Onder *KNVB zaalvoetballers* is er tevens een groep (een derde) die het liefst meerder keren per week speelt, terwijl ook ongeveer een derde van de *Ongebonden zaalvoetballers*, *Aspiranten* en *Potentiële herintreders* juist liever minder frequent zaalvoetbalt, bijvoorbeeld eens per twee weken of per maand.

De meeste zaalvoetballers willen graag dicht bij huis zaalvoetballen op een vaste avond in de week tegen gelijkwaardige tegenstanders. Het spelen op een vaste locatie en een vast tijdstip zijn hierbij wat minder belangrijk. De *Ongebonden zaalvoetballers* zijn qua beoefening van de sport meer gericht op recreatie (met onderlinge competitie), terwijl de *KNVB zaalvoetballers* meer gericht zijn op het spelen van competitie.

Zaalvoetbal wordt veelal beoefend op maandag, woensdag en vrijdag tussen 19.00 en 21.00 uur. Op dinsdag en donderdag wordt minder vaak gezaalvoetbald en in het weekend zelfs nauwelijks. Over het algemeen zijn zaalvoetballers, ondanks de verscheidenheid aan speeldagen en tijdstippen, tevreden met de momenten waarop ze spelen.

Beeldvorming en beweegredenen

Zaalvoetbal is in de ogen van de beoefenaars een dynamische, technische sport die bij hen past. Wel kleeft er nog altijd het imago van een blessuregevoelige sport aan het zaalvoetbal, met name onder *Potentiële herintreders* en *Definitief gestopten*, maar ook onder de huidige zaalvoetbalspelers.

Zaalvoetballers huldigen verder het sociale aspect van de sport. Zo geeft de overgrote meerderheid aan na het zaalvoetbal nog wat te drinken met teamgenoten. Onder *Ongebonden zaalvoetballers* is vooral het vrijblijvende karakter en het recreatieve aspect van de sport van belang. Lichaamsbeweging en gezondheid, plezier in het spel, de sociale contacten en ontspanning worden als belangrijke redenen voor de beoefening van zaalvoetbal genoemd. Voor *KNVB zaalvoetballers* is daarnaast ook competitie en prestatie belangrijk.

Belang en toegevoegde waarde KNVB

De belangrijkste reden voor *Ongebonden zaalvoetballers* om niet in KNVB verband te zaalvoetballen ligt in het feit dat men vooral op recreatieve wijze de sport wil beoefenen, in plaats van prestatief. Tevens geeft de *Ongebonden zaalvoetballers* aan dat zij de KNVB niet nodig hebben voor de organisatie van het zaalvoetbal en hebben zij geen zin om wekelijks een wedstrijd te spelen. De kosten van de KNVB-competities en eventuele boetes noemen zij nauwelijks als reden.

Wanneer aan *KNVB zaalvoetballers* wordt gevraagd naar de redenen om lid te zijn van de KNVB dan valt op dat leeftijd een rol speelt bij het aantal opgegeven redenen. Jongeren benoemen meer redenen om lid te zijn van de KNVB dan ouderen. Het spelen in een officiële competitie, het niveau van de competities, de goede organisatie en de aanstelling van officiële

scheidsrechters worden door jongeren vaker genoemd als redenen om voor zaalvoetbal lid te zijn van de KNVB. Ouderen hebben vaker geen idee waarom zij voor zaalvoetbal lid zijn van de KNVB.

Verschillen tussen KNVB Zaalvoetballers en Ongebonden zaalspelers

KNVB Zaalvoetballers voetballen vaker en fanatieker in een zaal dan de *Ongebonden* zaalvoetballers. Deze laatste groep geeft aan te zaalvoetballen om sociale redenen. Zo spelen zij graag tegen bevriende ploegen, in schooltoernooien of tegen andere bekenden. De groep *Ongebonden* spelers geeft aanmerkelijk minder uit aan de sport dan de *KNVB Zaalvoetballers*. Grotendeels heeft dit te maken met het gegeven dat zij minder vaak zaalvoetbal beoefenen.

KNVB Zaalvoetballers willen het vaakst zaalvoetballen, 81 procent wil minimaal één keer per week spelen. Tweederde van de *Ongebonden (oud)* zaalspelers wil eveneens minimaal één keer per week spelen. Onder *Aspiranten* en *Potentiële Herintreders* wil bijna tweederde eens per week zaalvoetballen.

Aspiranten, Potentiële herintreders en Definitief gestopten

De groep *Aspiranten* bestaat voornamelijk uit mensen die een sport zoeken en daarbij onder andere geïnteresseerd zijn in zaalvoetbal. Bijna de helft van hen is lid van een vereniging voor een andere sport. Hun interesse in zaalvoetbal komt mogelijk voort uit de relatie die zij met zaalvoetbal hebben (tweederde van deze groep). De helft van de *Aspiranten* zou willen deelnemen aan een competitie, van hen heeft een derde de voorkeur voor een competitievorm onder de vlag van de KNVB. Verder is ook voor *Aspiranten* het spelen op een vaste avond een belangrijke voorwaarde om te gaan zaalvoetballen naast het spelen met mensen die zij kennen.

De *Potentiële herintreders* onderscheiden zich van de *Aspiranten* op het gebied van de affiniteit die zij hebben met het beoefenen van sport in het algemeen. Zo weten zij vaker op welke manier zij graag zouden willen zaalvoetballen. Zij geven opvallend vaak aan via het werk te willen zaalvoetballen. Een bedrijvencompetitie zou om deze reden voor *Potentiële herintreders* interessant kunnen zijn. Deze werknemers geven mogelijk daarom vaker dan *Aspiranten* aan dat zij op een vaste avond willen zaalvoetballen. Voor deze groep geldt tevens dat zij veel vaker dan *Aspiranten* willen beginnen wanneer zij het in hun leven minder druk krijgen. Deze groep mensen is vaker 25 jaar of ouder.

De *Definitief gestopten* blijken op enkele punten sterk te verschillen van de *Potentiële herintreders*. Zij doen minder vaak aan sport, maar ook minder aan andere voetbalvormen zoals veldvoetbal dan de *Potentiële herintreders*. Deze laatste groep geeft aan de sport vooral als blessuregevoelig te zien. Het imago van zaalvoetbal onder *Definitief gestopten* is minder gezellig en minder leuk in vergelijking met het beeld van de *Potentiële herintreders*. Deze verschillen worden versterkt door de opgegeven stopmotieven. Zo stopten zij veel vaker met zaalvoetbal dan de *Potentiële herintreders* omdat ze een andere sport kozen, omdat ze er fysiek niet meer toe in staat waren of omdat ze het niet leuk meer vonden. Slechts een beperkte deel van de *Definitief gestopten* (5%) gaf aan gestopt te zijn omdat zij de sport niet meer leuk vonden. Veel *Definitieve gestopten* hebben ‘goede’ redenen om te stoppen met zaalvoetbal. Het is een goed teken dat deze groep zelden uit onvrede stopt, maar dit maakt het wellicht lastig om deze groep (nog) langer te behouden voor de sport.

Aspiranten lijken de sport vooral te willen spelen als invulling van een ‘sportleegte’, terwijl de *Potentiële herintreders* dit vaker naast hun huidige sportactiviteiten willen inpassen. Zij zijn vaak (tijdelijk) gestopt omdat de inpassing een probleem vormde.

6.2 Aanbevelingen

Dit rapport stelt vast dat er in grove lijnen twee groepen (potentiële) zaalvoetballers zijn. De eerste groep is te beschrijven als toegewijde zaalvoetballer. Deze groep kenmerkt zich door de hoge frequentie waarop men zaalvoetbalt, het competitie-element en de relatief grote bestedingen aan de sport. De tweede groep bestaat uit meer recreatieve zaalvoetballers. Deze groep geeft vooral aan niet te veel verplichtingen te willen hebben met betrekking tot de sport. Ze besteden minder tijd en geld aan de sport dan hun fanatiekere collega’s. Het onderscheiden van deze twee groepen heeft overigens geen betrekking op de wedstrijdinstelling van de spelers. Daarin kunnen zij gemakkelijk even fanatiek zijn.

Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat de toegewijde en recreatieve zaalvoetballers niet één op één te vergelijken zijn met de *KNVB Zaalvoetballers* en *Ongebonden* spelers. Vrijwel alle *KNVB Zaalvoetballers* blijken toegewijde zaalvoetballers te zijn. Mogelijk wordt hiermee het imago van zaalvoetballen via de bond als prestatief en competitiegericht gecreëerd. Dit beeld is voor de helft van alle *Ongebonden* spelers zelfs een reden om niet via de KNVB te zaalvoetballen.

Op grond van de resultaten van het onderzoek zijn vier aanbevelingen te formuleren.

1) Faciliteer zaalvoetbalvormen buiten de reguliere competitie

De groep meer recreatieve spelers is zelden lid van de KNVB. Het overgrote deel speelt minder frequent zaalvoetbal dan vereist is voor het participeren in een KNVB-competitie. Zij zaalvoetballen via school of werk, huren incidenteel een zaaltje met vrienden of zij gaan met het veldvoetbalteam een keer de zaal in. Gesteld mag worden dat deze groep ‘goed op zijn plek is’. Alleen wanneer de KNVB ervoor kiest om ook minder prestatiegerichte speelwijzen aan te bieden, valt deze groep mogelijk te interesseren voor deelname via de bond. Hierbij valt te denken aan samenwerking met instanties zoals scholen, universiteiten, werkgevers, veldvoetbalverenigingen, fitnesscentra, horecaondernemingen, gemeenten en sporthallen. Deze instanties kunnen zaalvoetbal faciliteren. De KNVB kan helpen met het gezamenlijk opzetten van een (interne/incidentele) competitie, met het ter beschikking stellen van concepten (brochures, webapplicaties, speelschema’s, spelregels) of het ondersteunen van een instantie.

2) Maatwerk voor potentiële zaalvoetballers

Ongeveer een zesde van alle potentiële zaalvoetballers is een mogelijk toegewijde zaalvoetballer in de dop. Zo geven zij aan graag op wekelijkse basis in competitieverband uit te komen en te spelen tegen andere teams. De anderen zijn juist geïnteresseerd in het spelen van zaalvoetbal op een meer vrijblijvende basis. Om deze beide groepen naar het zaalvoetbal te trekken is maatwerk in het aanbod van groot belang. Praktisch valt hierbij te denken aan de volgende zaken: Het faciliteren van competities op eenieiders ‘eigen’ niveau door bijvoorbeeld een onderscheid te maken tussen A- en B-categorie competities. Om hier invulling aan te geven

kan de KNVB differentiëren op zaken zoals locaties (niet te ver), speelmomenten (vaste avond), speelfrequentie (regelmatig) en reglementen (strikte naleving of toestaan ‘eigen regels’). Maar mogelijk is ook de losheid van de speelgroep hierbij een element (toestaan van invallers).

3) Focus op de ongebonden toegewijde zaalvoetballers voor meer KNVB-leden

Niet alle toegewijde zaalvoetballers zijn lid van de KNVB. Onder de *Ongebonden zaalvoetballers* is een omvangrijke groep te vinden waarvoor het zaalvoetbal een relatief grote en vaste plek heeft in de weekplanning. Dit betreft ongeveer een kwart van alle *Ongebonden* spelers. Het verdient aanbeveling om deze groep toegewijde zaalvoetballers die op dit moment *Ongebonden* is te interesseren voor het spelen van zaalvoetbal via de bond. Een groot gedeelte van deze groep geeft op dit moment aan niet bij de bond te voetballen ‘omdat men de bond niet nodig heeft’.

4) Besteed aandacht aan blessurepreventie en -voorlichting

Een derde tot de helft van alle huidige, potentiële en voormalige zaalvoetballers geeft aan zaalvoetbal als een blessuregevoelige sport te zien. Ongeveer dertig procent van alle *Definitieve gestopten* en *Potentiële herintreders* geeft aan gestopt te zijn met zaalvoetballen vanwege blessures. Het besteden van aandacht aan blessurepreventie en –voorlichting dient twee belangen: Het kan potentiële nieuwe leden minder huiverig maken om de sport te proberen (beter imago opbouwen) en daarnaast kan het de carrière van de huidige zaalvoetballers verlengen.

Tot slot

De aandachtspunten van de bond liggen met name op het verlengen van de carrière van de huidige *KNVB Zaalvoetballers*, het trekken van toegewijde *Ongebonden* spelers en het bereiken en over de streep trekken van potentiële zaalvoetballers middels maatwerk. Bij het formuleren van een beleid omtrent deze speerpunten moet rekening gehouden worden met de mechanismen die werkzaam zijn rond de beleving van zaalvoetbal door de betreffende groep. Op welk niveau wil men zaalvoetbal spelen en hoe kan de bond dit faciliteren? Bij het trekken van nieuwe zaalvoetballers dient daarnaast rekening gehouden te worden met het feit dat zaalvoetballers, anders dan bij veldvoetbal, als team lid zijn en zich niet individueel bij een vereniging melden. Dit geldt voor alle beschreven doelgroepen.

Bijlage 1. Onderzoeksverantwoording

Zoals in de inleiding beschreven is het rapport gebaseerd op drie onderzoeken:

- *De AVO-analyse*. Het AVO onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau heeft een representatieve groep Nederlanders vanaf 1979 om de vier jaar gevraagd naar hun sportdeelname. De laatste meting vond in 2007 plaats. De gegevens uit deze onderzoeken zijn gebruikt om een trendanalyse te maken van de participatie in zaalvoetbal.
- *Bevolkingsonderzoek*. Dit onderzoek is in februari en maart 2010 uitgevoerd met een representatief internetpanel van GfK PanelServices. In eerste instantie bestond het onderzoek uit een inventarisatie aan welke vormen van voetbal de respondenten ooit hebben deelgenomen. Vervolgens is gepeild welke interesse zij in het spelen van zaalvoetbal hebben. Met deze inventarisatie zijn drie groepen gevormd, de huidige, de potentiële en de voormalige zaalvoetballers. Deze groepen hebben een paar weken na deze inventarisatie een uitgebreide vragenlijst met detail over zaalvoetbal beantwoordt. De vragen hadden betrekking op de huidige speelwijze, wensen, speelmotivatie en het beeld van zaalvoetbal als sport.
- *KNVB mailing zaalvoetballeden*. De onderzoeksgroep bestond uit een door de voetbalbond benaderde groep KNVB-zaalvoetballeden. Daarbij is gebruik gemaakt van de internetvragen van het hiervoor genoemde onderzoek (uitgebreide vragenlijst Bevolkingsonderzoek). Met dit onderdeel van het onderzoek is inzicht te verkrijgen in de specifieke groep zaalvoetballers die via een vereniging bij de bond voetbalt.

De verschillende onderzoeksfasen beschrijven we hier meer in detail, met name gericht op de meer technische aspecten van de onderzoeken.

Bevolkingsonderzoek

In het ConsumerJury panel van GfK Panelservices zijn aan 10.000 mensen (netto) via internet enkele vragen over hun deelname aan voetbal (vroeger en nu) gesteld. Dit onderzoek noemen we de inventarisatie van het bevolkingsonderzoek. De uitkomsten van de vragen zijn gewogen op leeftijd (6 groepen), geslacht en opleiding (3 groepen). Deze weging was nodig om eventuele ongerechtigheden in de steekproef te corrigeren. Door deze correctie is het mogelijk om uitspraken te doen over de voetbalbetrokkenheid van de Nederlandse bevolking. In principe zijn mensen van 15 jaar tot 79 jaar ondervraagd. Aan een deel van de ouders zijn vragen gesteld over de voetbalbetrokkenheid van één van hun kinderen van tien tot veertien jaar.

Vraagpunten inventarisatie van het bevolkingsonderzoek:

- vormen van voetbal vroeger of nu gespeeld;
- huidige status als zaal dan wel veldvoetballer, speelfrequentie van beide vormen;
- deelname aan competitie (via KNVB) voor zaalvoetbal;
- interesse in spelen zaalvoetbal (niet-zaalvoetballers).

De inventarisatie heeft in de tweede helft van januari 2010 plaatsgevonden.

Op basis van de inventarisatie is een aantal groepen geselecteerd. Deze groepen kregen in de periode van 26 februari tot 15 maart vragen over zaalvoetbal voorgelegd (Bevolkingsonderzoek). De respons per groep is in het volgende overzicht opgenomen. Ook de mailing onder KNVB-leden maakt deel uit van het overzicht.

	Inventarisatie selectie aantal	Opgenomen in databestand onderzoek	Respons (%)
Speler, 15 jaar en ouder	216	192	89
Speler, 10-14 jaar (ouders ondervraagd)	253	229	91
Aspiranten	601	536	89
Voormalige zaalvoetballers	722	625	87
KNVB mailing onder leden	geen	697	23

De respons van het Bevolkingsonderzoek valt hoog uit. Dit komt doordat de panelleden die aan de inventarisatie deelnamen in principe al hebben toegezegd mee te werken aan een vervolgonderzoek.

Aan de groepen zijn verschillende vragen gesteld. In de vragenlijst ontstonden 'routes' voor de huidige zaalvoetballers, de aspiranten en voor de mensen die voorheen zaalvoetballen. De laatste groep is voor de rapportage gesplitst in een groep mensen die wellicht nog wel eens wil zaalvoetballen en een groep mensen die definitief gestopt zijn. De groep mensen die mogelijk nog wel eens wil zaalvoetballen kreeg nadat duidelijk was dat zij zaalvoetbal in de toekomst wellicht weer zouden gaan beoefenen, een deel van de vragen van de aspiranten voorgelegd. De vraagstelling voor de jonge spelers (10-14 jaar) volgde die van de spelers van vijftien jaar of ouder. De vragen voor de kinderen zijn aan één van de ouders gesteld. In de vragen voor hen is steeds gesproken over uw kind. In hoofdstuk twee zijn de rapportagegroepen volledig beschreven.

In het volgende schema zijn de vraagpunten opgenomen, erachter staat vermeld voor welke groep deze vragen bedoeld zijn:

Deelname sporten	iedereen	
Meest beoefende sporten	iedereen	
Lid KNVB	voetballers	
	in inventarisatie aangegeven deelname ZV, in vraag Deelname sporten	
Controlevraag ZV	niet meer	
IVerband spelen ZV	spelers	aspiranten (wens)
Wijze deelname ZV	spelers	aspiranten (wens)
Competitie ZV	spelers	aspiranten (wens)
Speelmomenten ZV	spelers	aspiranten (wens)
Uitgaven ZV	spelers	aspiranten (wens)
Speelinstelling ZV	spelers	
Relatie zaal- veldvoetbal	spelers	

Deelname ZV: frequentie, start, wens	spelers	
Motivatie ZV	spelers	anderen: belangrijkste sport
Stellingen ZV	(volwassen) spelers	
In aanraking met ZV	spelers	
Reden begonnen met ZV	spelers	
Toekomst/stopreden ZV	spelers	
Reden wel/geen lid KNVB	spelers	
Lid sportclub	aspiranten	
Imago ZV	iedereen	
Reden geen ZV speelt	aspiranten	
Betrokkenheid ZV	aspiranten	
Voorwaarde spelen ZV	aspiranten	
Stopreden ZV	stoppers	
		als wel speelbehoefte hebben: vragen van Aspiranten over
Reden wel/geen speelbehoefte ZV	stoppers	competitie en wijze spelen

KNVB-mailing zaalvoetballeden

De KNVB had ook behoefte om de eigen zaalvoetballeden in het onderzoek te betrekken. De leden die via het bevolkingsonderzoek opgaven via de KNVB zaalvoetbal te spelen zijn niet in de analyse meegenomen om verwarring te voorkomen. Het is namelijk niet goed mogelijk om twee verschillende steekproeven op een onderzoekstechnische verantwoorde wijze samen te voegen (de verhoudingen en de verschillen tussen de twee steekproeven is onbekend). Overigens zouden de leden die via het bevolkingsonderzoek in het onderzoek zijn betrokken weinig toevoegen aan het aantal waarnemingen (52 leden van 10 tot 14 jaar en 42 leden van 15 jaar of ouder).

De leden die via deze route aan het onderzoek hebben deelgenomen kregen dezelfde vragen voorgelegd als de deelnemers van het internetpanel (route huidige zaalvoetbalspelers). Aanvullend zijn enkele achtergrondvragen gesteld zoals leeftijd en geslacht en twee vragen die aan de andere respondenten al in de inventarisatiefase van het bevolkingsonderzoek zijn gesteld.

In totaal hebben 2.999 leden uit het ledenbestand van de KNVB een uitnodiging gehad om deel te nemen aan het onderzoek. De uitnodiging is verwoord in een brief waarin de plaats stond waar de deelnemers aan het onderzoek op internet konden deelnemen. In de brief is ook een beloning uitgelooft in de vorm van een kans op één van vijf kaarten voor de voetbalinterland Nederland – Hongarije op 5 juni 2010 in de Amsterdam Arena. De brief was ondertekend door de directeur amateurvoetbal (de heer Bruijn).

Van de genodigden hebben 697 mensen de vragen volledig doorlopen. Daarmee komt de respons uit op 23 procent.

Aanvullend Voorzieningengebruik Onderzoek (AVO)

De AVO-onderzoeken van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) zijn gebruikt om de sportdeelname te beschrijven. Sinds 1979 meet het SCP te Den Haag elke vier jaar in het najaar de behoefte aan voorzieningen van Nederlanders. Deze onderzoeken staan bekend onder de naam Aanvullend Voorzieningengebruik Onderzoek (AVO).

Doelgroep en respons

Voor elk van de inmiddels acht uitgevoerde metingen zijn steeds ruim 6.000 huishoudens ondervraagd. In principe is voor ieder lid van zes jaar en ouder in een huishouden een schriftelijke vragenlijst ingevuld. Dit leidt tot circa dertien tot veertien duizend respondenten per meting. Eén volwassen lid van het huishouden heeft daarnaast nog vragen in een persoonlijk interview beantwoord. Dit interview had betrekking op zaken die een huishouden als geheel aangaan en op de eventueel in een huishouden aanwezige jonge kinderen (0 tot 5 jaar). Iedereen van twaalf jaar en ouder ontving een eigen schriftelijke vragenlijst. De ouders van kinderen van zes tot en met elf jaar vulden de vragenlijst voor hun kinderen in. De vragen voor de kinderen van twaalf tot en met vijftien jaar zijn aangepast. In de vragenlijst voor kinderen is de aanspreekvorm je in plaats van u. Niet relevante vragen zijn weggelaten. Het resulteert in een vragenlijst van veertig pagina's voor de jeugd en 64 voor de ouderen. In 2003 bedroeg de respons 60 procent en in 2007 69 procent.

Vragenlijst

Het aantal onderwerpen van het AVO onderzoek is omvangrijk. Voor elke meting is ook steeds gevraagd naar het sportgedrag in het dagelijks leven van de respondenten. Doordat de vragen naar sportgedrag slechts kleine wijzigingen ondergingen zijn de metingen van 1979 tot 2007 vergelijkbaar.

De volgende voor dit onderzoek relevante vraagpunten zijn in de meting van 2007 en 2003 over sport opgenomen¹⁰:

- Vraag naar sportdeelname in de afgelopen twaalf maanden (keuze uit 27 sporten);
- Frequentie sportdeelname per jaar;
- Voor maximaal zeven gekozen sporten, per sport: lidmaatschap, verband, accommodatie, aantal weken van het jaar deelgenomen, frequentie per week, deelname aan training/competitie;
- Vragen naar beweeggedrag: fietsen, wandelen, tuinieren en klussen (in 2007 zijn de vragen anders gesteld daarom is vergelijking met 2003 niet mogelijk).

¹⁰ De volledige vragenlijst van AVO 2003 en 2007 is te verkrijgen onderaan de pagina van de website www.scp.nl/miss/avo.htm.

Definities

Het SCP gaat in AVO bij sport uit van: *sportieve activiteiten in de afgelopen twaalf maanden, in Nederland*. Het gaat uitsluitend om sportieve activiteiten in de vrije tijd, dus buiten werktijd en buiten de schooluren.

Analyse en rapportage

In de meting van 2007 heeft het Sociaal en Cultureel Planbureau bij wijze van experiment de helft van de respondenten een aangepaste vragenlijst naar sportgedrag voorgelegd. Het gevolg is dat het aantal mensen dat een vragenlijst invulde die vergelijkbaar is met de voorgaande metingen van circa 13.000 is afgenomen tot circa 6.500. Dit is nog steeds een groot aantal waarnemingen, maar leidt desalniettemin tot minder betrouwbare uitspraken. Deze rapportage over Flevoland is gebaseerd op een gemiddelde van de cijfers over 2003 en 2007.

In 2007 heeft het Centraal Bureau van de Statistiek (CBS) de uitvoer van het onderzoek voor haar rekening genomen. De metingen van 1995, 1999 en 2003 zijn uitgevoerd door het onderzoeksbureau GfK Panelservices. De resultaten van alle gerapporteerde metingen zijn gewogen naar belangrijke achtergrondkenmerken. Deze weging corrigeert kleine oneffenheden in de steekproef. Als bijvoorbeeld te veel oude mannen zijn ondervraagd dan brengt deze weging dat terug naar de verhouding van deze groep die het CBS in de bevolking van Nederland als geheel heeft aangetroffen. Het CBS heeft de meting van 2007 ook gewogen op het aandeel allochtonen in de maatschappij.

Bijlage 2. Aanvullende tabellen

In het rapport wordt hier en daar verwezen naar tabellen die wel zijn beschreven maar niet zijn weergegeven. Deze tabellen zijn in deze bijlage opgenomen.

Tabelbijlage paragraaf 2.1. Aantal weken in een jaar dat men een sport beoefent, percentage van sporters (AVO 2007)

	alle sporten (n=9.522)	zaal voetbal (n=189)	veldvoetbal (n=573)	Badminton (n=236)	Basketbal (n=78)	handbal (n=51)	korfbal (n=69)	squash (n=122)	volleybal (n=192)	Tafeltennis (n=194)
1-12	47	64	29	77	61	32	34	60	42	80
13-40	22	22	27	7	16	18	7	23	23	12
40 of meer	30	14	44	17	23	49	59	16	36	8

Tabelbijlage paragraaf 2.3. Belangrijkste sporten waarvan aspirant-zaalvoetballers lid zijn, percentage van aspiranten die lid zijn van een sportclub

	(n=217)
Fitness	26
Voetbal	24
Tennis	11
Aerobics	11
Danssport	7
Badminton	4
Handbal	3
Hardlopen	3
Korfbal	3
Vecht- en verdedigingssporten	3

Tabelbijlage paragraaf 2.3. Leeftijd begonnen met zaalvoetbal, percentage van zaalvoetballers

	KNVB-zaalvoetballer (n=679)	Ongebonden spelers (oud) (n=129)	Ongebonden spelers (jong) (n=83)
1-12 jaar	6	13	96
13-18 jaar	48	26	4
19-24 jaar	30	25	
25-34 jaar	14	26	
35 jaar of ouder	2	10	

Tabelbijlage paragraaf 3.4 Bestedingsposten zaalvoetbal, percentage van de huidige spelers

	KNVB- zaalvoetballer (n=679)	Ongebonden spelers (oud) (n=129)	Ongebonden spelers (jong) (n=83)
Kleding, schoenen, overige materialen	81	44	66
Lidmaatschap, contributie	90	28	30
Deelname competitie, toernooien	23	8	20
Zaalhuur	15	30	16
Reiskosten	39	21	23
Geen enkele uitgave	2	24	18

Bijlage 3. Matrix typering zaalvoetballers

Deelvraag	Onderzoeksgroep				
	KNVB Zaalvoetballer	Ongebonden (oud)	Ongebonden (jong)	Aspirant	Potentiële herintreder
Relatie veldvoetbal en zaalvoetbal (pg. 17)	Speel beide, vaker zaalvoetbal (37%)	Nu zaalvoetbal, voorheen veldvoetbal (39%)	Speel beide, vaker zaalvoetbal (80%)	*	*
Kennismaking zaalvoetbal (pg. 19)	Bekenden of familie zaten/gingen bij vereniging (49%)	Bekenden of familie zaten/gingen bij vereniging (31%)	Via Veldvoetbal (69%)	*	*
Gewenste competitievorm (pg. 21)	1 keer per week (63%)	1 keer per week (52%)	1 keer per week (35%)	1 keer per week (58%)	1 keer per week (57%)
Voorkeuren deelname competitie (pg. 23)	Competitie, via KNVB (55%)	Plezier, (onderlinge) competitie (54%)	Plezier, (onderlinge) competitie (59%)	*	*
Huidige en gewenste zaalvoetbalvorm (pg.24)	Huidig: Competitie (94%)	Huidig: Losse wedstrijden (39%)	Huidig: Toernooien (66%)	Gewenst: Competitie (44%)	Gewenst: Competitie (56%)
Voorwaarde deelname competitie (pg. 26)	*	*	*	Spelen in de buurt / niet te ver weg (66%)	Spelen op een vaste avond (68%)
Redenen <u>geen</u> lidmaatschap KNVB (pg. 28)	*	Wil recreatief i.p.v. prestatief (51%)	Wil recreatief i.p.v. prestatief & KNVB niet nodig (32%)	*	*
Voorkeuren speelmomenten (pg. 31)	20.00 – 21.00 (61%) / vrijdag (27%)	20.00 – 21.00 (40%) / Vrijdag (21%)	*	20.00 – 21.00 (40%) / Woensdag (20%)	
Redenen waarom men sport (pg. 36)	Lichaamsbeweging, gezondheid (86%)	Lichaamsbeweging, gezondheid & Leuke activiteit, plezier (73%)	Lichaamsbeweging, gezondheid (71%)	Lichaamsbeweging, gezondheid (66%)	Lichaamsbeweging, gezondheid (61%)
Voorwaarde starten met zaalvoetbal (pg. 38)	*	*	*	Met een bekende (28%)	Minder druk krijgen (41%)

‘*’ Niet van toepassing

Deelvraag	Onderzoeksgroep	Leeftijdsgroep				
		13-18	19-24	25-34	35-44	45-59
Gemiddelde sportdeelname per jaar (pg. 14)	KNVB Zaalvoetballers	225 keer	181 keer	113 keer	104 keer	94 keer
Populairste sport buiten zaalvoetbal (pg. 15)	KNVB Zaalvoetballers	Hardlopen (42%)	Hardlopen (53%)	Hardlopen (40%)	Hardlopen (39%)	Hardlopen & wintersport (33%)
Relatie veldvoetbal en zaalvoetbal (pg. 17)	KNVB Zaalvoetballers	Speel beide, vaker zaalvoetbal (71%)	Speel beide, vaker zaalvoetbal (71%)	nu zaalvoetbal, voorheen veldvoetbal (35%)	nu zaalvoetbal, voorheen veldvoetbal (46%)	nu zaalvoetbal, voorheen veldvoetbal (56%)
Kennismaking zaalvoetbal (pg. 19)	KNVB Zaalvoetballers	Via veldvoetbal (54%)	Bekenden familie zaten /gingen bij vereniging (56%)	Bekenden familie zaten /gingen bij vereniging (56%)	Via veldvoetbal (47%)	Via veldvoetbal (38%)
Huidige frequentie deelname zaalvoetbal per jaar (pg.21)	KNVB Zaalvoetballers	41 keer	46 keer	43 keer	33 keer	28 keer
Voorwaarde deelname competitie (pg. 26)	Aspiranten	Spelen niet te ver weg (63%)	Vaste avond (67%)	Niet te ver weg (79%)	Vaste avond (57%)	Vaste avond (69%)
Voorwaarde starten met zaalvoetbal (pg. 38)	Aspiranten	Met een bekende (38%)	Met een bekende (34%)	Met een bekende (34%)	Minder druk krijg (26%)	Minder druk krijg (19%)
Overweging om naast zaalvoetbal een andere sport te beoefenen (pg. 40)	KNVB Zaalvoetballers	Fitness & veldvoetbal (14%)	Tennis (21%)	Tennis (23%)	Tennis (20%)	Tennis (17%)